

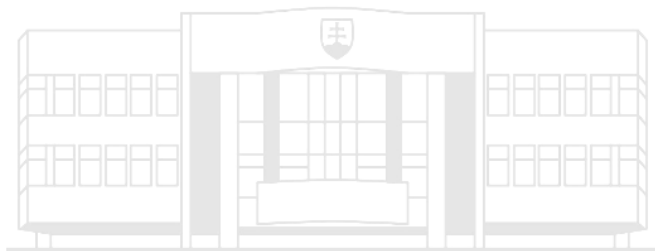
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávacie analýzy
13/2024

Prednemocničná záchranná zdravotná služba

Katarína Kubišová

Bratislava
jún 2024

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Prednemocničná záchranná zdravotná služba

Anotácia

Predkladaná porovnávacia štúdia sa zaoberá vybranými aspektmi prednemocničnej záchrannej zdravotnej služby (ZZS) v rôznych európskych štátoch. Ide napríklad o organizáciu a riadenie ZZS, jej prevádzkovateľov; o počty staníc, prevádzkovateľov, prípadne ambulancií ZZS; o náklady na jej prevádzku a podobne.

Kľúčové slová

Zdravotníctvo, prednemocničná záchranná zdravotná služba, prevádzkovateľ ZZS, stanica ZZS, ambulancia ZZS, núdzové centrum ZZS, letecká ZZS, dispečing ZZS

Pre-hospital emergency medical service

Annotation

The presented comparative study deals with selected aspects of pre-hospital emergency medical services (EMS) in various European countries. This concerns, for example, the organization and management of EMS, EMS operators, the number of stations, operators, or EMS ambulances, the costs of its operation, etc.

Keywords

Healthcare, pre-hospital emergency medical service (EMS), EMS operator, EMS station, EMS ambulance, EMS emergency center, air EMS, EMS dispatch

Vypracovala: RNDr. Katarína Kubišová, odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Materiál slúži najmä pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

1. Úvod	5
2. Situácia v Slovenskej republike	7
3. Situácia vo vybraných európskych štátoch.....	12
3.1 Belgicko	12
3.2 Česká republika	15
3.3 Dánsko.....	17
3.4 Fínsko	19
3.5 Grécko	21
3.6 Holandsko.....	22
3.7 Maďarsko	24
3.8 Nemecko	26
3.9 Nórsko.....	27
3.10 Poľsko.....	30
3.11 Portugalsko.....	32
3.12 Rakúsko.....	36
3.13 Slovinsko.....	38
3.14 Spojené kráľovstvo	40
3.16 Švajčiarsko	46
3.17 Švédsko	47
4. Štúdia Ambulancezorg Nederland (AZN) Ambulance care in Europe (2015)	50
5. Záver.....	53
6. Použité zdroje.....	58

1. Úvod

Záchranná zdravotná služba (ZZS) je jedinečnou súčasťou zdravotnej starostlivosti v prednemocničnej úrovni nastavenia. Historický vývoj bol miestne podmienený, čo vytvára ťažkosti pokiaľ ide o porovnávanie systémov a vývoja spoločných ukazovateľov pre definovanie kvality služby. Existuje množstvo rôznych typov systémov ZZS, ktoré majú mnoho spoločných črt, ale neexistuje žiadny štandardný európsky systém. Dodávajú ich rôzni poskytovatelia pri odlišných mechanizmoch financovania. Organizácia a logistika, najmä expedície, triedenia a stanovovania priorít sú kriticky dôležité charakteristiky ZZS a je potrebný ďalší vývoj na dosiahnutie štandardizovaného prístupu k ZZS v rozšírenej EÚ. Variabilita a rôznorodosť systémov je hlavnou prekážkou pri ich porovnávaní.¹

Predmetom štúdie bolo porovnanie niektorých špecifických aspektov fungovania a organizovania ZZS vo vybraných európskych štátoch na základe zadania. Zaujímala nás prednemocničná fáza ZZS, to znamená interval od príjmu volania na núdzové čísla dispečerského strediska ZZS až po transport pacienta do nemocnice na urgentný príjem. Fungovanie nemocničnej časti ZZS nebolo predmetom skúmania.

Keďže išlo o pomerne detailné aspekty ZZS, bolo potrebné najskôr preštudovať širší rámec organizácie a fungovania ZZS. K tomu nám poslúžili odpovede štátov na požiadavku Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD) č. 5093 *Organizácia záchranných zdravotných služieb* (2022)². Ako doplnkové zdroje sme využili webové stránky organizácií, ktoré zabezpečujú ZZS, príslušné právne predpisy, upravujúce ZZS a iné citované internetové zdroje.

Pre spresnenie detailov fungovania ZZS, ktoré boli predmetom požiadavky, sme sa opätovne obrátili na parlamenty vybraných štátov prostredníctvom požiadavky ECPRD č. 5782 *Organizácia a fungovanie prednemocničnej záchrannej zdravotnej služby*³. Otázky sa týkali nasledujúcich okruhov:

1. Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít);
2. Organizácia ZZS – profesionálna (zamestnanci) alebo dobrovoľná (dobrovoľníci, nie zamestnanci);
3. Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné;
4. Kritéria na poverenie prevádzkovateľa ZZS, spôsob poverenia – zákonom, výberovým konaním, verejným obstarávaním, iným aktom poverenia a doba, na ktorú je udelené poverenie (podmienky na pokračovanie v poskytovaní ZZS);
5. Počet staníc ZZS, respektíve bodov, resp. posádok ZZS v štáte;
6. Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022).

¹ European Emergency Data Project. Dostupné na internete (v angličtine):

https://ec.europa.eu/health/ph_projects/2002/monitoring/fp_monitoring_2002_frep_07_en.pdf

² Organisation of emergency medical services. Požiadavka ECPRD č. 5093 (jún 2022), uzavretá databáza

³ Organisation and functioning of the prehospital emergency medical service (EMS). Požiadavka ECPRD č. 5782 (apríl 2024), uzavretá databáza

Odpovede štátov sme opäť doplnili o ďalšie zdroje citované v texte štúdie. Nie všetky otázky, ktoré sme položili, boli adekvátne zodpovedané (alebo neboli zodpovedané vôbec). Je tiež v niektorých prípadoch možné, že dané záležitosti nie sú otázkou právnej úpravy, ako skôr aplikačnej praxe, ktorá nie je predmetom skúmania parlamentov. Preto sme porovnávaciu štúdiu koncipovali o čosi všeobecnejšie, snažili sme sa priblížiť stručne základné aspekty fungovania a organizácie ZZS v jednotlivých štátoch a taktiež sme sa snažili objasniť aj detailnejšie aspekty (podľa zadania požiadavky) do tej miery, do akej boli údaje pre nás dostupné. V závere sme sa pokúsili porovnať niektoré vybrané aspekty ZZS, ktoré vyplývali z informácií, nazhromaždených počas štúdia jednotlivých informačných zdrojov.

2. Situácia v Slovenskej republike

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

Fungovanie ZZS na území SR upravuje predovšetkým zákon č. 579/2004 Z. z. o záchrannej zdravotnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 579/2004 Z. z.“).

Záchranná zdravotná služba poskytuje neodkladnú zdravotnú starostlivosť.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 579/2004 Z. z. sú poskytovatelia ZZS základnou záchrannou zložkou integrovaného záchranného systému, ktorá vykonáva ZZS v zásahovom území podľa pokynov koordinačného strediska integrovaného záchranného systému alebo operačného strediska (OS) ZZS SR. Zásahové územie je definované v § 2 ods. 5 a ods. 6 zákona č. 579/2004 Z. z. ako územie Slovenskej republiky, s výnimkou pre vykonávanie neodkladnej prepravy letúnom, kde je zásahové územie aj oblasť mimo územia štátu.

Záchrannú zdravotnú službu zabezpečujú:

- a) **operačné stredisko tiesňového volania záchrannej zdravotnej služby** (ďalej len „operačné stredisko ZZS“), ktoré bolo zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR (MZ SR) ako štátna rozpočtová organizácia, neskôr sa rozhodnutím o zmene zriaďovacej listiny stala štátnou príspevkovou organizáciou MZ SR.
- b) **poskytovatelia zdravotnej starostlivosti** na základe povolenia na prevádzkovanie ambulancie záchrannej zdravotnej služby (ďalej len „poskytovateľ ZZS“; definíciu pozri vyššie.

Stanica záchrannej zdravotnej služby je stacionárne pracovisko, na ktorom sa zdržiava zásahová skupina ZZS a ambulancia ZZS mimo času výjazdu; nie je vytvorená na príjem tiesňového volania a je vybavená komunikačnými prostriedkami v neprerušenej prevádzke na spojenie s operačným strediskom ZZS. Stanice ZZS sú prenajímané poskytovateľom ZZS.

Sídla staníc ZZS spolu s príslušným typom ambulancie sa určujú opatrením MZ SR: 28/2019 Opatrenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo 7. júna 2019 č. 07252-2019-OL, ktorým sa ustanovujú sídla staníc záchrannej zdravotnej služby.

Poskytovatelia ZZS majú rôznu právnu formu, ako sú obchodné spoločnosti, príspevkové organizácie a neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.

Medzi vlastníkov poskytovateľov ZZS patria subjekty súkromného sektora aj verejnej správy. Z údajov z RPVS (Register partnerov verejného sektora) a Registra organizácií vedeného Štatistickým úradom SR vyplýva, že aj vlastníci alebo zriaďovatelia z verejného sektora sú domáce subjekty, predovšetkým ide o MZ SR a subjekty územnej samosprávy.

V prípade Záchrannej služby Košice a Záchrannej zdravotnej služby Bratislava sa jedná o štátnych poskytovateľov ZZS.

Tabuľka: Zoznam poskytovateľov ZZS

P. č.	Poskytovateľ ZZS	IČO	RPVS - link
1	AIR – TRANSPORT EUROPE, spol. s r.o.	6975 16	https://rpvs.gov.sk/rpvs/Partner/Partner/Detail/18154
2	Fakultná nemocnica AGEL Skalica a.s.	4444 4761	https://rpvs.gov.sk/rpvs/Partner/Partner/Detail/16599
3	Hornooravská nemocnica s poliklinikou Trstená	6348 91	https://rpvs.gov.sk/rpvs/Partner/Partner/Detail/13398
4	Liptovská nemocnica s poliklinikou MUDr. Ivana Stodolu Liptovský Mikuláš	1733 6163	https://rpvs.gov.sk/rpvs/Partner/Partner/Detail/13607
5	LSE - Life Star Emergency, s.r.o.	3587 7618	https://rpvs.gov.sk/rpvs/Partner/Partner/Detail/11544
6	Nemocnica s poliklinikou Brezno, n.o.	3190 8969	https://rpvs.gov.sk/rpvs/Partner/Partner/Detail/13896
7	Nemocnica s poliklinikou Myjava	6107 21	https://rpvs.gov.sk/rpvs/Partner/Partner/Detail/17625
8	Nemocnica s poliklinikou Považská Bystrica	6104 11	https://rpvs.gov.sk/rpvs/Partner/Partner/Detail/18636
9	NsP Sv. Jakuba, n.o., Bardejov	3616 7908	https://rpvs.gov.sk/rpvs/Partner/Partner/Detail/16133
10	RESCUE SYSTÉM, s.r.o.	3641 1604	https://rpvs.gov.sk/rpvs/Partner/Partner/Detail/5974
11	RZP, a.s.	3633 1023	https://rpvs.gov.sk/rpvs/Partner/Partner/Detail/12155
12	Záchranná služba Košice	6067 31	https://rpvs.gov.sk/rpvs/Partner/Partner/Detail/18364
13	Záchranná zdravotná služba Bratislava	1733 6210	https://rpvs.gov.sk/rpvs/Partner/Partner/Detail/18050
14	ZaMED, s.r.o.	3591 9841	https://rpvs.gov.sk/rpvs/Partner/Partner/Detail/16069

Organizácia ZZS – profesionálna (zamestnanci) alebo dobrovoľná (dobrovoľníci, nie zamestnanci)

Zamestnanci OS ZSS sú profesionálni zamestnanci s povinnosťou absolvovať odbornú prípravu podľa § 4 zákona č. 579/2004 Z. z. Požiadavky na personálne zabezpečenie OS ZZS sú uvedené v Prílohe č. 2 k vyhláške č. 741/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú niektoré podrobnosti o záchrannnej zdravotnej službe.

Požiadavky na personálne zabezpečenie ambulancií ZZS sú uvedené v Prílohe č. 2a k vyhláške č. 741/2004 Z. z.

- Ambulancie rýchlej lekárskej pomoci s lekárom (RLP) – lekár, zdravotnícky záchranár a špeciálne preškolený vodič (alebo zdravotnícky záchranár)
- Zásahová skupina rýchlej zdravotnej pomoci bez lekára (RZP) – zdravotnícky záchranár a špeciálne preškolený vodič (alebo zdravotnícky záchranár)
- Zásahová skupina „RAN“ – lekár a zdravotnícky záchranár, alebo špeciálne preškolený vodič
- Zásahová skupina mobilnej intenzívnej jednotky – lekár a zdravotnícky záchranár

- Zásahová skupina leteckej ZZS – lekár, zdravotnícky záchranár, pilot
- Zásahová skupina vodnej ZZS – lekár, zdravotnícky záchranár, vodca plavidla.

Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné

Poskytovateľ ZZS vykonáva svoju činnosť na základe povolenia na prevádzkovanie ambulancie ZZS, ktoré podľa § 11 ods. 1 k) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“) vydáva **Ministerstvo zdravotníctva SR**.

Kritéria na poverenie prevádzkovateľa ZZS, spôsob poverenia – zákonom, výberovým konaním, verejným obstarávaním, iným aktom poverenia a doba, na ktorú je udelené poverenie (podmienky na pokračovanie v poskytovaní ZZS)

Ministerstvo zdravotníctva vydá podľa § 12 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z. povolenie na prevádzkovanie ambulancie ZZS fyzickej osobe, ak má licenciu na výkon zdravotníckeho povolania a právnickej osobe, ak má určeného odborného zástupcu s licenciou na výkon činnosti odborného zástupcu v tom povolaní, v ktorom má poskytovateľ prevažne poskytovať zdravotnú starostlivosť a

- a) je materiálne alebo finančne zabezpečená na prevádzkovanie ambulancie záchrannej zdravotnej služby,
- b) úspešne absolvuje výberové konanie a získa najvyšší počet bodov.

Podmienkou na vydanie povolenia je aj dôveryhodnosť.

Podmienky na vydanie povolenia musia byť splnené po celý čas platnosti povolenia. Ak žiadateľ o vydanie povolenia na prevádzkovanie ambulancie ZZS nespĺňa podmienky, ministerstvo zdravotníctva rozhodne o zamietnutí žiadosti.

Výberové konanie o vydanie povolenia na prevádzkovanie ambulancie ZZS upravuje bližšie § 14 zákona č. 578/2004 Z. z.. Na vyhodnotenie žiadosti o vydanie povolenia zriaďuje ministerstvo zdravotníctva komisiu, ktorá má najmenej troch členov. Ak ide o vyhodnotenie žiadosti o povolenie na prevádzkovanie ambulancie vrtuľníkovej záchrannej zdravotnej služby, členom komisie musí byť aj zástupca Dopravného úradu.

Kritériá hodnotenia žiadostí na prevádzkovanie ambulancie ZZS sú:

- a) personálne zabezpečenie prevádzkovania ambulancie ZZS,
- b) materiálno-technické vybavenie ambulancie ZZS,
- c) výška peňažných prostriedkov vinkulovaných v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, ak sa ich vinkulácia vyžaduje,
- d) projekt stratégie a rozvoja ZZS.

Komisia určí pre sídlo stanice ZZS účastníka výberového konania, ktorý spolu získal najvyšší počet bodov za jednotlivé kritériá. O výsledku vyhotoví správu, ktorá je spolu s ostatnou dokumentáciou súčasťou spisu a podkladom na konanie o vydanie povolenia na prevádzkovanie ambulancie ZZS.

Účastník výberového konania sa k podkladom na konanie o vydanie povolenia a spôsobu ich zistenia nevyjadruje a nemá možnosť navrhnúť ich doplnenie. Ministerstvo zdravotníctva je pri vydávaní povolení viazané výsledkom výberového konania; po vydaní povolení ministerstvo zamietne žiadosti o vydanie povolenia ostatných žiadateľov.

Podrobnosti stanovuje *vyhláška MZ SR č. 89/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o náležitostiach a hodnotení žiadostí o vydanie povolenia na prevádzkovanie ambulancie záchrannej zdravotnej služby*.

Prevádzkovateľom ZZS sa povolenia vo výberovom konaní pridelujú na vopred stanovené, časovo ohraničené **obdobie 6 rokov** (§ 15 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z. z.)

Počet staníc ZZS, respektíve bodov, resp. posádok ZZS v štáte

V súčasnosti pôsobí na slovenskom trhu 14 poskytovateľov ZZS, pričom 13 z nich sa venuje pozemnej ZZS a 1 subjekt poskytuje vrtuľníkovú ZZS.

Sieť záchrannej zdravotnej služby

- tvorí 328 staníc ZZS účelne rozmiestnených na území SR s cieľom zabezpečenia primeranej dostupnosti neodkladnej zdravotnej starostlivosti.
- v nepretržitej pohotovosti k zásahom sú:
 - 84 ambulancií rýchlej lekárskej pomoci „RLP“,
 - 191 ambulancií rýchlej zdravotnej pomoci „RZP“
 - 46 ambulancií rýchlej zdravotnej pomoci „RZP-S“, určených najmä na tzv. sekundárne prevozy medzi nemocnicami
 - 7 ambulancií vrtuľníkovej záchrannej zdravotnej služby „VZZS“.
 - niektoré ambulancie RLP sú špeciálne vybavené ako mobilné intenzívne jednotky „MIJ“.⁴

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

Náklady na prevádzku ZZS sa financujú zo štátneho rozpočtu prostredníctvom kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR. Operačné strediská ZZS sa financujú taktiež z rozpočtu MZ SR. Výdavky na telekomunikačné prepojenie OS ZZS s poskytovateľmi ZZS a ďalšími pohotovostnými službami integrovaného záchranného systému sú financované aj zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtovej kapitoly MZ SR.

Prevádzkovatelia ZZS sú hradení priamo zdravotnými poisťovňami, no výšku mesačných platieb určuje ministerstvo zdravotníctva.

Percento výdavkov pre zdravotnú záchrannú službu na rok 2023 stanovuje príloha k [*Vyhláške Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 100/2023*](#), ktorou sa ustanovuje percento určené pre

⁴ Operačné stredisko ZZS SR. Dostupné na internete: <https://155.sk/ako-funguje-zzs/>

jednotlivé typy zdravotnej starostlivosti a minimálna celková suma z celkovej sumy výdavkov určenej na zdravotnú starostlivosť v rozpočte pre jednotlivé zdravotné poisťovne na rok 2023⁵.

- Percento výdavkov určené pre **záchrannú zdravotnú službu** z celkovej sumy výdavkov určenej na zdravotnú starostlivosť v rozpočte pre jednotlivé zdravotné poisťovne:

Všeobecná zdravotná poisťovňa – 2,67 %

Dôvera – 3,5 %

Union – 3.7 %

- Minimálna celková suma v eurách určená pre záchrannú zdravotnú službu:

Všeobecná zdravotná poisťovňa – 104 786 000

Dôvera – 58 989 000

Union – 19 693 000

Spolu: 183 467 999

- Percento výdavkov určené pre **vrtníkovú a leteckú záchrannú zdravotnú službu** z celkovej sumy výdavkov určenej na zdravotnú starostlivosť v rozpočte pre jednotlivé zdravotné poisťovne:

Všeobecná zdravotná poisťovňa – 0,26 %

Dôvera – 0,33 %

Union – 0,38 %

- Minimálna celková suma v eurách určená pre vrtníkovú a leteckú záchrannú zdravotnú službu:

Všeobecná zdravotná poisťovňa – 10 195 000

Dôvera – 5 599 000

Union – 1 997 000

Spolu: 17 791 000

Podľa Výročnej správy OS ZZS SR za rok 2022⁶ boli na rok 2022 pre OS ZZS SR rozpočtované finančné prostriedky v celkovej sume vo výške **18 605 833,34 €**. Čerpanie rozpočtu bolo k 31.12.2022 vo výške 18 257 101 €.

⁵ Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovuje percento určené pre jednotlivé typy zdravotnej starostlivosti a minimálna celková suma z celkovej sumy výdavkov určenej na zdravotnú starostlivosť v rozpočte pre jednotlivé zdravotné poisťovne na rok 2023. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2023/100/20230330>

⁶ Výročná správa OS ZZS SR za rok 2022. Dostupné na internete: https://155.sk/subory/dokumenty/vyroczne_spravy/Vyroчна_sprava_OSZZSSR_2022.pdf

3. Situácia vo vybraných európskych štátoch

3.1 Belgicko

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

Právnym základom pre organizovanie ZZS je **zákon o záchranných zdravotníckych službách z roku 1964**. Spolu s vykonávacími vyhláškami riadi neodkladnú zdravotnú starostlivosť pre ľudí, ktorých stav si ju vyžaduje v dôsledku úrazu alebo choroby.

Organizácia a riadenie núdzových centier patrí do kompetencie Federálnej verejnej služby pre vnútorné záležitosti (FPS HA). Núdzové centrum v regióne Brusel – hlavné mesto tvorí výnimku a prevádzkuje ho *Hasičská a pohotovostná lekárska asistenčná služba regiónu Brusel – hlavné mesto*. Federálna verejná služba pre zdravie, bezpečnosť potravinového reťazca a životné prostredie (FPS HFCSE)⁷ preberá zodpovednosť od okamihu, keď operátor vyšle sanitku k obeti. FPS HFCSE je preto zodpovedná za organizáciu, udržiavanie a financovanie rôznych zdrojov na záchranu ľudských životov.

V Belgicku je 10 **núdzových centier**: Jedno v každom hlavnom meste provincie, s výnimkou Valónskeho Brabantska, a jedno v regióne hlavného mesta Brusel. Hovory z Valónskeho Brabantska sú vybavované hainautským núdzovým centrom.

Prostredníctvom čísla tiesňového volania 112 je osoba žiadajúca o núdzovú starostlivosť v Belgicku odoslaná na jedno z 10 núdzových centier. Strediská obsluhuje 482 operátorov. Operátor núdzového centra odpovie na hovor a analyzuje žiadosť o pomoc. Na základe *Regulačného manuálu*, ktorý pozostáva zo zavedených protokolov, núdzové centrum klasifikuje žiadosť o pomoc do stupňa závažnosti. Na základe toho vyšle najvhodnejší spôsob pomoci – sanitku⁸, záchranný zásahový tím (PIT) alebo mobilnú pohotovostnú skupinu (MUG/SMUR).

Záchranný zásahový tím (PIT) je tím, ktorý zasahuje pri závažnejších prípadoch. Tím sa skladá minimálne z jedného záchránára a jednej sestry, ktorá je nositeľkou osobitného titulu sestra na urgentnom prijíme. PIT môže byť vyslaný na zásahy, kde starostlivosť môže byť zverená sestre. Tím PIT má potrebné komunikačné nástroje, aby mohol v prípade potreby kontaktovať ošetrojúceho lekára. Toto je lekár, ktorý na diaľku radí a koučuje sestru.

Mobilná pohotovostná skupina (MUG/SMUR) je tím mobilnej lekárskej služby, ktorý poskytuje pokročilú podporu života počas zásahu v súvislosti s núdzovou situáciou. Tím sa skladá z aspoň

⁷ The Federal Public Service (FPS) Health, Food Chain Safety and Environment. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.health.belgium.be/en/about-fps>

⁸ **Sanitka** je vozidlo, ktoré bolo špeciálne upravené, zariadené a vybavené tak, aby poskytovalo základnú podporu života na mieste zásahu na jednej strane a na druhej strane bezpečný transport pacienta do nemocnice. Sanitka má potrebné vybavenie na monitorovanie a poskytovanie prvej pomoci. V každej sanitke sú minimálne dvaja záchránári. Zvyčajne sú to prví zdravotníci, ktorí prídu na miesto zásahu.

jedného pohotovostného lekára a jednej sestry, ktorá je držiteľom osobitného titulu pohotovostná sestra. Stanica MUG/SMUR sa nachádza v blízkosti nemocnice.

Tím MUG/SMUR vždy sprevádza na mieste zásahu sanitka; môže byť vyslaný na požiadanie operátora tiesňovej linky 112, alebo na požiadanie posádok rýchlej zdravotnej pomoci na mieste, ak majú pocit, že je potrebný lekár.

Operátorom pomáha medicínsky riaditeľ, zástupca medicínskeho riaditeľa a regulačná sestra z FPS HFCSE.

- Medicínsky riaditeľ je zodpovedný za dohľad nad medicínskou kvalitou záchrannárskej starostlivosti. Musí mať diplom pohotovostného lekára. Je spojením s provinčným výborom pre záchrannú zdravotnú službu.
- Zástupca medicínskeho riaditeľa má osobitný profesijný titul pohotovostná sestra. Pri koordinácii zo strany lekára plní úlohy v núdzovom centre ako funkčná lekárska autorita, ako projektový manažér a pôsobí ako spojenie medzi rôznymi partnermi centra 112.
- Regulačná sestra podporuje a koučuje operátorov tým, že im, okrem iného, ponúka primeraný lekársky tréning. Sestra je držiteľkou osobitného profesijného titulu pohotovostná zdravotná sestra. Okrem toho by mala mať špecifické školenie v oblasti krízového manažmentu a plánovania nepredvídaných udalostí.
- Väčšina záchrannárskych posádok má pohotovostnú službu, kde sú na mieste odosielania v službe zdravotníci. Toto je tiež známe pod pojmom služba na mieste. Tieto posádky tvoria 75 % všetkých posádok ZZS.
- Niekoľko záchrannárskych posádok má pohotovostnú službu, kde sú slúžiaci záchranári doma a na miesto vyslania prichádzajú na zavolanie. Toto je známe pod pojmom služba na zavolanie. Tieto posádky tvoria 10 % všetkých posádok ZZS.

Zvyšných 15 % predstavuje kombinácia služby na mieste a služby na zavolanie.

Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné

V Belgicku uzavrelo 106 organizácií dohodu o ambulantnej záchrannej zdravotnej službe s FPS HFCSE. V tejto dohode sa zaväzujú byť k dispozícii v dohodnutom čase. Pohotovostné stredisko môže vyslať len služby, ktoré majú uzatvorenú dohodu. Podmienkou na získanie grantu od FPS HFCSE je takáto dohoda.

Na poskytovanie ZZS sa podieľajú nasledujúce organizácie:

- hasičský zbor
- organizácia/spoločnosť schválená FPS HFCSE
- nemocnica
- združenia (napr. Červený kríž, Flámsky kríž atď.)
- iné (centrá verejnej sociálnej starostlivosti, letiská)

Počet staníc ZZS, respektíve bodov, resp. posádok ZZS v štáte

V Belgicku je 393 posádok v pohotovosti na vyslanie sanitky. Z toho 31 sa nachádza v regióne hlavného mesta Brusel, 210 vo Flámskom regióne a 152 vo Valónskom regióne.

Funkcia zásahového zdravotníckeho tímu PIT je v súčasnosti pilotným projektom, ktorého pridaná hodnota sa vyhodnocuje. K 1.1.2021 bolo v Belgicku 24 PIT, z toho 12 vo Flámskom regióne, 9 vo Valónskom regióne a 3 v regióne Brusel-hlavné mesto.

K 1.1.2021 bolo v Belgicku 84 posádok MUG/SMUR, z toho 44 vo Flámskom regióne, 33 v regióne Valónsko a 8 v regióne hlavného mesta Brusel. Dve z týchto 84 posádok sa týkajú vrtuľníkov MUG/SMUR so sídlom v Liège a Bruggách, ktoré vznikli ako pilotný projekt.

V Belgicku je k dispozícii 417 zamestnancov pre sanitky (393) a zásahový zdravotnícky tím (24).

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

V roku 2018 sa reformoval spôsob prideľovania grantov na záchrannú službu. Pred rokom 2018 dostávali záchranné služby paušálny poplatok za každú pracovnú zmenu, ktorú vykonávali. Od reformy však príspevok na záchrannú službu pozostáva z dvoch častí:

- Aktivačný poplatok: príspevok za uskutočnené jazdy. Tento sa vypočítava na základe počtu uskutočnených jazd a celkového počtu najazdených kilometrov za posledný rok.
- Bonus za pohotovosť: príspevok na prevádzkovanie zmien. Posádky sanitky sú odmeňované na základe bodového systému v závislosti od počtu odpracovaných pracovných zmien, prevádzkových hodín (deň, noc, nedeľa a sviatky...), služba na mieste alebo služba na zavolanie.

Od reformy sa výrazne zvýšili dotácie pre záchranné služby. Je to výsledkom zavedenia pevnej fakturovanej ceny, ktorú môžu záchranné služby účtovať pacientovi. Táto fixná fakturovaná cena bola v mnohých prípadoch nižšia ako cena, ktorú predtým účtovali svojim pacientom. Na kompenzáciu tejto straty zdrojov prostredníctvom pacienta sa výrazne zvýšil príspevok od vlády. Prevádzka Mobilnej pohotovostnej skupiny (MUG/SMUR) je financovaná na jednej strane prostredníctvom financií z Rozpočtu zdrojov (FRB) na financovanie nemocníc. Je financovaná paušálne, za každú akreditáciu sa udeľuje jedna suma. K 1.1.2021 toto paušálne financovanie predstavovalo 318 100,20 eur na prevádzku MUG/SMUR. Pre Belgicko to znamená celkovú sumu viac ako 26 miliónov eur. Na druhej strane je prevádzka MUG/SMUR financovaná prostredníctvom účtovania špecifických kódov poplatkov pacientovi a zdravotnej poisťovni. V tejto súvislosti Národný ústav zdravotného a invalidného poistenia (NIHDI) vyplatil v roku 2020 sumu vyše 8 miliónov eur.⁹

⁹ Emergency medical and psychosocial services. Dostupné na internete (v angličtine): https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/blikvanger_gezondheidszorg_dh_en_v9.pdf

3.2 Česká republika

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

Základným právnym predpisom, upravujúcim fungovanie ZZS v Česku je [zákon č. 374/2011 Sb. o zdravotníckej záchrannej službe](#)¹⁰.

Poskytovateľom ZZS je príspevková organizácia zriadená krajom, ktorá má oprávnenie na poskytovanie ZZS podľa zákona o zdravotných službách¹¹. Poskytovateľ je povinný poskytovať ZZS nepretržite. Poskytovateľ je základnou zložkou integrovaného záchranného systému.

Zariadenie poskytovateľa ZZS tvorí:

- a) riaditeľstvo,
- b) zdravotnícke operačné stredisko,
- c) výjazdové základne s výjazdovými skupinami,
- d) pracovisko krízovej pripravenosti,
- e) vzdelávacie a výcvikové stredisko.

Riaditeľstvo je centrálnym riadiacim a koordinačným pracoviskom pre poskytovanie ZZS a pre činnosti na pripravenosť poskytovateľa ZZS na riešenie mimoriadnych udalostí a krízových situácií na území kraja, ktoré zabezpečuje najmä činnosti ekonomického, organizačného a technického charakteru. Riaditeľstvo musí byť umiestnené v sídle poskytovateľa ZZS.

Zdravotnícke operačné stredisko je centrálnym pracoviskom operačného riadenia, ktoré pracuje v nepretržitom režime. Je centrom tiesňovej komunikácie na národné tiesňové číslo 155.

Výjazdovou základňou je pracovisko, odkiaľ je na pokyn operátora zdravotníckeho operačného strediska alebo pomocného operačného strediska spravidla vysielaná **výjazdová skupina**.

Výjazdovú skupinu tvoria zdravotnícki pracovníci vykonávajúci činnosti ZZS. Výjazdová skupina má najmenej 2 členov; z členov výjazdovej skupiny určí poskytovateľ ZZS jej vedúceho.

Podľa zloženia a povahy činnosti sa výjazdové skupiny členia na:

- a) výjazdové skupiny rýchlej lekárskej pomoci (RLP), ktorých členom je lekár,
- b) výjazdové skupiny rýchlej zdravotníckej pomoci (RZP), ktorých členmi sú zdravotnícki pracovníci nelekárskeho zdravotníckeho povolania.

Podľa typu dopravných prostriedkov, ktoré využívajú na svoju činnosť, sa výjazdové skupiny členia na pozemné, letecké a vodné.

¹⁰ Zákon č. 374/2011 Sb. o zdravotníckej záchrannej službe. Dostupné na internete (v češtine): <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>

¹¹ Zákon č. 372/2011 Zb. o zdravotných službách a podmienkach ich poskytovania (zákon o zdravotných službách). Dostupné na internete (v češtine): <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>

Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné

Jednotlivé záchranné služby sú z právneho hľadiska úplne samostatné príspevkové organizácie krajov. Zaisťovanie jednotného metodického vedenia je úlohou Ministerstva zdravotníctva ČR.

Poskytovateľ ZZS môže zabezpečiť činnosť pozemných výjazdových skupín aj prostredníctvom poskytovateľa zdravotných služieb, ktorý má oprávnenie na poskytovanie prepravy pacientov neodkladnej starostlivosti podľa zákona o zdravotných službách, a to na základe dohody s týmto poskytovateľom zdravotných služieb. Činnosť leteckých výjazdových skupín môže byť zabezpečená aj prostredníctvom Armády Českej republiky na základe dohody medzi ministerstvom zdravotníctva a ministerstvom obrany.

Kritéria na poverenie prevádzkovateľa ZZS, spôsob poverenia – zákonom, výberovým konaním, verejným obstarávaním, iným aktom poverenia a doba, na ktorú je udelené poverenie

Podľa § 15 ods. 1 zákona o zdravotných službách rozhoduje o udelení oprávnenia na poskytovanie zdravotných služieb:

- a) krajský úrad, v správnom obvode ktorého je zdravotnícke zariadenie, v ktorom budú zdravotné služby poskytované...

§ 16 upravuje podmienky udelenia oprávnenia na poskytovanie zdravotných služieb. Podľa toho sa právnickej osobe udelí oprávnenie na poskytovanie zdravotných služieb na jej písomnú žiadosť, ak:

...bola zriadená krajom ako príspevková organizácia podľa zákona o zdravotníckej záchrannej službe a je oprávnená využívať linku národného tiesňového čísla 155, ak ide o poskytovanie zdravotníckej záchrannej služby.

Počet staníc ZZS, respektíve bodov, resp. posádok ZZS v štáte

Od 1. 1. 2003 sa v Českej republike ustálila štruktúra pretrvávajúca dodnes. Pozostáva zo 14 krajských záchranných služieb. Súčasťou systému je aj 10 základní leteckej záchrannej služby.

V roku 2023 fungovalo v ČR 320 výjazdových základní a 653 výjazdových skupín. Z toho bolo 50 ambulancií RLP, 473 ambulancií RZP, 9 ambulancií leteckej záchrannej služby a 120 ambulancií RV^{12, 13}

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

Činnosti poskytovateľa ZZS pri poskytovaní zdravotníckej záchrannej služby sú financované:

- a) z verejného zdravotného poistenia, ak ide o hrazené zdravotné služby,

¹² Rendez-vous systém (RV), v ktorom sa posádka s lekárom pohybuje v malom osobnom vozidle a k závažným udalostiam je vysielaná spolu s posádkou RZP. To umožňuje lepšie využitie lekárov, pretože nie sú viazaní sprievodom pacienta do nemocnice.

¹³ Vybrané ukazovatele ZZS za rok 2023. Dostupné na internete (v češtine):

<https://www.azzs.cz/data/web/dokumenty/Vybran%C3%A9%20ukazatele%20ZZS/Vybran-ukazatele-ZZS-R-za-rok-2023.pdf>

- b) zo štátneho rozpočtu, z ktorého sa uhrádzajú náklady na
 - 1. pripravenosť na riešenie mimoriadnych udalostí a krízových situácií;
 - 2. prevádzka lietadiel pre zdravotnícku záchrannú službu;
- c) z rozpočtov krajov

a to oddelene od iných zdravotných služieb a ďalších činností.

Záchrannú zdravotnú službu zriaďuje a financuje každý kraj v Českej republike (t. j. 14 krajov vrátane Prahy, hlavného mesta). Regionálne úrady financujú aj prevádzku ZZS. Zdravotná služba, ktorú poskytuje ZZS na mieste a počas prepravy k cieľovému poskytovateľovi ústavnej starostlivosti, je hradená z verejného zdravotného poistenia.

Približne 60 % nákladov na ZZS poskytujú kraje vo forme dotácie, cca 40 % sú platby zdravotných poisťovní (u každého kraja sa pomer mierne odlišuje). Platby poisťovní sa pritom odvíjajú najmä od času stráveného daným výjazdom (platí sa každá dokončená štvrt hodina) a ďalej od prejdenej vzdialenosti (platba za kilometer).

Príspevok zriaďovateľa ZZS na prevádzku ZZS v roku 2023 predstavoval 4 618 900 000 CZK (181 989 755 eur).

Financovanie leteckej záchrannej služby je z hľadiska prevádzky vrtuľníkov úplne oddelené od financovania pozemnej záchrannej služby a zaisťuje ho priamo ministerstvo zdravotníctva. Naopak, zdravotnícky personál, prístroje, pomôcky či lieky atď. zaisťuje príslušná záchranná služba zo svojho rozpočtu a tá tiež dostáva platby od poisťovní za poskytnutú zdravotnú starostlivosť. Tie sú však, v porovnaní s financovaním prevádzky vrtuľníkov, okrajové.¹⁴

3.3 Dánsko

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

Dánsko je rozdelené na **5 regiónov** a každý región zodpovedá za vlastný systém zdravotnej starostlivosti vrátane poskytovania ZZS.

Dánska záchranná zdravotná služba – jej prednemocničná zložka, zahŕňa viacero interdisciplinárnych núdzových funkcií. Tieto funkcie zahŕňajú:

- **núdzové lekárske dispečingové centrá** (112)
- **dispečerské a riadiace strediská pre sanitky a vrtuľníkovú záchrannú zdravotnú službu** (HEMS)
- **mobilné jednotky intenzívnej starostlivosti** (MCCU)
- **lekárske call centrá** pre odporúčanie a prijímanie na pohotovostné oddelenia, prijímanie do nemocníc a lekárske poradenské služby pre všetkých občanov

¹⁴ Systém zdravotnej záchrannej služby v Českej republike. Dostupné na internete (v češtine): <https://zachrannaslužba.cz/system-zzs-v-cr/>

- **služby primárnej starostlivosti** mimo pracovného času vrátane domácich návštev lekárov
- **jednotky prednemocničnej psychiatrickej starostlivosti.**

Dánska ZZS sa za posledné dve desaťročia podstatne zmenila. Tradične sa ZZS zameriavala na bezpečný a pohodlný transport do najbližšej nemocnice. Dnes ZZS poskytuje vysoko špecializovanú prednemocničnú starostlivosť a je čoraz viac integrovaná s inými zdravotníckymi službami. Núdzové lekárske dispečingové centrum je „vrátnikom“ záchranárskej starostlivosti a poskytuje občanom pokyny na začatie starostlivosti, ako je telefonická asistovaná KPR (kardiopulmonálna resuscitácia), kým neprídu zdravotnícki pracovníci. Je tiež dôležitým klinickým centrom, ktoré identifikuje, uprednostňuje a odosiela správne zdroje. Zabezpečuje efektívnu koordináciu a bezproblémovú spoluprácu medzi dispečingom, záchrannou službou a oddelením urgentného príjmu.

Prednemocničná starostlivosť bola rozšírená a modernizovaná, vrátane posilnenia lekárskeho ošetrovania, lekárskeho transportu a zlepšenej komunikácie a organizácie. Medzi hlavné zmeny v prednemocničnej starostlivosti patrí zavedenie lekárskeho zásahu pre volania na číslo 112, zavedenie národnej smernice pre zásahy v dôsledku volania na číslo 112 (Dánsky index pre núdzovú starostlivosť), národný systém záchranárskych zdravotníckych vrtuľníkov a národný prednemocničný digitálny systém zdravotných záznamov. Prednemocničná oblasť teda funguje na základe niekoľkých spoločných národných postupov. V niektorých prípadoch sa regióny organizovali odlišne, pokiaľ ide o kompetencie a zdroje. Týka sa to napríklad zriadenia špecializovaných pohotovostných vozidiel, ako sú *sociolance* (so sociálnymi pracovníkmi), *babylance* (prevoz novorodencov) a psychiatrická pohotovostná služba (s psychiatrom v pohotovosti). Existuje tiež rôzne využitie prednemocničného záchranárskeho personálu, ako sú lekári a sanitní záchranári.

Posádku sanitky ZZS musia tvoriť aspoň dve osoby, ktoré prešli výcvikom typu zdravotný záchranár. Jednu z osôb posádky sanitky ZZS môže nahradiť osoba, ktorá sa vzdeláva ako záchranár, ktorá ukončila piate obdobie školskej dochádzky a najmenej začala šieste obdobie praktického vyučovania. Keď sa sanitka používa na prevoz pacienta z jednej nemocnice do druhej, jednu z osôb, tvoriacich posádku sanitky, môže nahradiť lekár alebo zdravotná sestra so špeciálnymi zručnosťami.

Medzi regiónmi existuje vzájomné uznanie vzdelávania pracovníkov ZZS a následnej odbornej prípravy. Od roku 2004 existuje národný program vzdelávania pre záchranárov.

Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné

Regionálne rady sú poverené organizáciou ZZS podľa miestneho kontextu, ale vzdelávanie a priebežná odborná príprava zamestnancov ZZS je regulovaná na národnej úrovni. Ambulancie ZZS (sanitky) sú zodpovednosťou jednotlivých regiónov a sú tradične outsourcované po

výberovom konaní. V súčasnosti sú záchranné služby zabezpečované buď obecným hasičským zborom, súkromnými spoločnosťami alebo samotným regiónom.¹⁵

Kritéria na poverenie prevádzkovateľa ZZS, spôsob poverenia – zákonom, výberovým konaním, verejným obstarávaním, iným aktom poverenia a doba, na ktorú je udelené poverenie

Požiadavky a špecifikácie pre výberové konanie na prevádzkovateľa ZZS v danom regióne určia regionálne zastupiteľstvá.

Počet staníc ZZS, respektíve bodov, resp. posádok ZZS v štáte

V 5 krajoch je momentálne 319 ambulancií ZZS (sanitiek), 19 vozidiel rýchleho zásahu so záchranármi a zdravotnými sestrami, 23 mobilnými jednotkami intenzívnej starostlivosti s lekárom, 3 vrtuľníkovými jednotkami (HEMS) s lekárom a 5 oblastnými záchranárskymi dispečingmi.¹⁶

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

Dánske ZZS sú primárne financované z verejných zdrojov.

3.4 Fínsko

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

Do roku 2023 boli vo Fínsku zodpovedné za organizáciu zdravotnej starostlivosti pre svojich obyvateľov obce. Okrem toho bolo Fínsko rozdelené do dvadsiatich nemocničných obvodov s cieľom poskytovania špecializovanej zdravotnej starostlivosti, vrátane prednemocničnej ZZS a nemocničnej pohotovostnej služby.

Vo Fínsku došlo k reforme organizácie verejného zdravotníctva, sociálnej starostlivosti a záchranných služieb. Zodpovednosť za organizáciu týchto služieb sa presunula od roku 2023 z obcí na zdravotnícke služby **samosprávnych krajov**. V rámci reformy bolo vo Fínsku zriadených celkom 21 samosprávnych krajov so zdravotníckymi službami. Tieto kraje sú zodpovedné za organizáciu primárnej aj špecializovanej lekárskej starostlivosti a aj ZZS. V súvislosti s tým boli aj nemocničné obvody zrušené.

Organizátorom a primárnym poskytovateľom služieb zostane verejný sektor.

Všeobecné ustanovenia ohľadom ZZS sú uvedené v zákone o zdravotnej starostlivosti (1326/2010).

¹⁵ Nordické záchranné zdravotné služby (2017). Dostupné na internete (v angličtine):

https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/the-nordic-emergency-medical-services/The%20Nordic%20Emergency%20Medical%20Services%20Benchmarking%20Report%202014-2018.pdf/_attachment/inline/097cb5f2-151e-4871-9d34-4bcab8585296:8408855faaae8e9ac82375c4dcdade98ac5a3c3/The%20Nordic%20Emergency%20Medical%20Services%20Benchmarking%20Report%202014-2018.pdf

¹⁶ Tamtiež.

Podrobné ustanovenia o úlohách prednemocničnej ZZS ustanovuje ministerstvo sociálnych vecí a zdravotníctva vo **Vyhláske o prednemocničnej záchrannej zdravotnej službe (585/2017)**.

Fínsko má jedno národné tiesňové číslo, 112. Tiesňové volania (112) sa prijímajú a spracováva ich národný orgán **Centra núdzovej reakcie** prostredníctvom svojich šiestich regionálnych jednotiek. Dispečerské centrá sú organizované štátom a riadené Ministerstvom vnútra a Ministerstvom sociálnych vecí a zdravotníctva spolu.

Fínske prednemocničné záchranné služby pozostávajú z jednotiek prvej reakcie, sanitiek základnej úrovne, sanitiek pokročilej úrovne, dozorcov ZZS, šiestich celoštátne organizovaných vrtuľníkov jednotky ZZS, niekoľkých krajských pozemných zložiek s lekárom a šiestich krajských stredísk ZZS.

Vyhláška Ministerstva sociálnych vecí a zdravotníctva o prednemocničnej záchrannej zdravotnej službe obsahuje ustanovenia, týkajúce sa personálu prednemocničnej ZZS na rôznych typoch útvarov.

V jednotke prvej reakcie musia mať aspoň dvaja zamestnanci školenie potrebné na zákroky v rámci prvej reakcie. V sanitke základnej úrovne musí mať aspoň jeden z personálu aspoň stupeň záchrannej praktickej sestry a jeden musí mať diplom praktickej sestry alebo hasiča, alebo zodpovedajúci diplom. V sanitke pokročilej úrovne, jeden z tímu musí byť kvalifikovaný záchranár alebo zdravotná sestra. Môžu byť spárovaní s pohotovostným zdravotníckym technikom.

Dozorcovia ZZS musia mať kompetenciu pokročilých záchranárov s primeranými skúsenosťami a zručnosťami pre operácie velenia a riadenia.

Vo Fínsku je vrtuľníková ZZS HEMS súčasťou prednemocničnej ZZS. HEMS, ktorá je neziskovou spoločnosťou vo vlastníctve štátu, je zodpovedná za letovú prevádzku a základne. Za služby ZZS sú zodpovedné kraje a organizácia HUS Group, ktorú prevádzkujú univerzitné nemocnice. Tieto majú na starosti personál, vybavenie a lieky.

Nariadenie vlády nedefinuje kritériá pre personál vrtuľníkovej záchrannej zdravotnej služby. Posádku záchranárskeho vrtuľníka tvorí lekár prednemocničnej alebo intenzívnej starostlivosti spolu so záchranárom alebo/a hasičom a pilot vrtuľníka. Výnimkou je jednotka HEMS pôsobiaca v oblasti Laponska, posádku ktorej tvoria dvaja záchranári a dvaja piloti.

Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné

Povinnosťou samosprávnych krajov je zabezpečiť prednemocničnú ZZS. Môžu si tieto služby zabezpečiť sami, spolu so záchrannými zložkami alebo spolu s iným krajom, alebo outsourcovať služby nejakému inému poskytovateľovi služieb.

V určitých prípadoch môže kraj obstarávať ZZS od súkromného poskytovateľa služieb. Súkromní poskytovatelia služieb musia mať licenciu udelenú Krajským úradom štátnej správy alebo [Národným úradom pre dohľad nad blahom a zdravím \(Valvira\)](#)¹⁷.

¹⁷ Národný úrad pre dohľad nad blahom a zdravím (Valvira). Dostupné na internete (v angličtine): <https://valvira.fi/en/frontpage>

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

Zdravotná starostlivosť je vo Fínsku financovaná najmä z verejných zdrojov. Po reforme sociálnej starostlivosti a zdravotníctva bola zodpovednosť za poskytovanie ZZS prevedená na samosprávne kraje. Financovanie zdravotníckych služieb krajov je z veľkej časti založené na financovaní štátom a čiastočne na poplatkoch pre pacientov. V prvej fáze reformy zdravotníckej služby krajov nemajú právo vyberať dane.

V roku 2021 pracovalo v prednemocničnej ZZS približne 1500 osôb podľa štatistiky Fínskeho inštitútu pre zdravie a sociálnu starostlivosť. Toto číslo nezahŕňa personál záchranných zložiek alebo pohotovostných oddelení v nemocniciach. Presné náklady na ZZS nie sú známe, keďže sú súčasťou globálneho systému zdravotnej starostlivosti.

3.5 Grécko

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

V Grécku sú služby ZZS (gr: E.K.A.B) organizované podľa zákona 1579/1985 kap. C (gr: Γ) čl. 7, 8 a novelizovanej prezidentskej vyhlášky č. 348/1996.

Operačným jadrom ZZS je **Národné centrum záchranných služieb** (Εθνικό Κέντρο Αμεσης Βοήθειας). Bolo založené v roku 1985 zavedením zákona 1579/1985. Je právnickou osobou verejného práva a podlieha dohľadu Ministerstva zdravotníctva. Je výlučne kompetentné riadiť prednemocničnú a nemocničnú ZZS a vykonávať všetku kontrolu a koordináciu subjektov verejného a súkromného sektora v prípadoch, keď je potrebná ZZS.

Okrem Národného centra záchranej služby, ktoré je zároveň hlavným poskytovateľom, poskytuje ZZS aj niekoľko poisťovní. Poskytovateľmi sú teda dva typy subjektov: Národné centrum záchranných služieb (štátna organizácia) a súkromné poisťovne.

Organizácia ZZS – profesionálna (zamestnanci) alebo dobrovoľná (dobrovoľníci, nie zamestnanci)

Personál Národného centra záchranných služieb je primárne zložený z dvoch kategórií: trvalo zamestnaní pracovníci a tí, ktorí pracujú na základe zmluvy na dobu určitú. V náročnom období pandémie COVID-19 Národné centrum záchranej služby zaradilo do svojich radov aj množstvo dobrovoľníkov, z ktorých všetci boli buď študentmi alebo absolventmi Inštitútu odborného vzdelávania „Posádka ambulancie záchranej služby“.

Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné

Štát prostredníctvom Organizácie odborného vzdelávania a prípravy (upravenej zákonom 2009/1992) splnomocňuje prevádzkovateľov ZZS tým, že im udelí licenciu na výkon povolania.

Kritéria na poverenie prevádzkovateľa ZZS, spôsob poverenia – zákonom, výberovým konaním, verejným obstarávaním, iným aktom poverenia a doba, na ktorú je udelené poverenie

Príslušný nezávislý orgán verejnej moci, **Ústredný orgán pre výber zamestnancov** (Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού), vydáva vyhlásenia, ktoré obsahujú potrebný počet operátorov ZZS, dĺžku trvania pracovných zmlúv (napr. dva roky) a na základe dôkladnej analýzy určuje kritériá na výber prevádzkovateľa ZZS. Tieto kritériá sa môžu v priebehu času líšiť. Každé kritérium poskytuje určitý počet bodov, výber sa robí podľa súhrnného počtu dosiahnutých bodov.

Počet staníc ZZS, respektíve bodov, resp. posádok ZZS v štáte

S cieľom poskytovať vyvážené služby vo všetkých regiónoch Grécka boli zriadené regionálne pobočky, ktoré pôsobia v hlavných mestách provincií. Každá pobočka je zodpovedná za určenú geografickú oblasť. Existuje 12 pobočiek (vrátane centrálnej služby, ktorá sa nachádza v Aténach).

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

Podľa zákona 1579/1985 kap. C čl. 7 – 12 tieto služby sú financované z rozpočtu Ministerstva zdravotníctva, ktoré je zodpovedné za úhradu ich prevádzkových nákladov.

Ministerstvo zdravotníctva vynaložilo v roku 2023 na mzdy zamestnancov Národného centra záchranej služby 81 387 000 €.

3.6 Holandsko

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

Prednemocničná ZZS je organizovaná regionálne a zabezpečujú ju regionálne záchranné služby (RAV). RAV je od 1. januára 2021 podľa zákona o záchranej zdravotnej službe právnickou osobou, ktorá je zo zákona oprávnená poskytovať ambulantnú starostlivosť a ktorá musí prevádzkovať dispečing rýchlej zdravotnej pomoci. V Holandsku je celkovo 15 regiónov RAV. V každom kraji je ustanovený RAV podľa **Zákona o záchranej zdravotnej službe**.¹⁸

Riadiaca miestnosť ZZS (MKA) je súčasťou RAV a zodpovedá za koordináciu starostlivosti.

Minister zdravotníctva určí pre každý kraj organizáciu Krajská záchranná služba, ktorá je právnickou osobou zodpovednou za poskytovanie alebo zabezpečovanie poskytovania ZZS. V jej sídle obvykle sídli aj dispečing ZZS.

Systém ZZS je systém založený na sestre. Sanitné sestry majú licenciu na samostatné poskytovanie lekárskej starostlivosti na úrovni pokročilej podpory života (ALS). Vodiči sanitiek sú kvalifikovaní na poskytovanie lekárskej asistencie sanitným sestrami.¹⁹

¹⁸ Zákon o záchranej zdravotnej službe. Dostupné na internete (v holandčine):

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0043925/2021-01-01>

¹⁹ Ambulance care in Europe (2014). Dostupné na internete (v angličtine):

https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/Rapport_ambulance_care_europe.pdf

Mobilné lekárske tímy (MMT)

Celkovo sú po Holandsku rozmiestnené štyri pripravené mobilné lekárske tímy s prístupom k helikoptére a sanitke. MMT poskytuje prednemocničnú lekársku špecializovanú starostlivosť.

Organizácia ZZS – profesionálna (zamestnanci) alebo dobrovoľná (dobrovoľníci, nie zamestnanci)

RAV si môžu zvoliť nasadenie rôznych zdravotníckych pracovníkov, aby zodpovedali dopytu po starostlivosti: nízko, stredne alebo vysoko komplexná ambulancia. RAV môžu nasadiť sanitné sestry, zdravotníckych asistentov alebo lekárov pre ZZS. V rámci dobrej praxe ZZS je povinnosťou RAV, aby všetci spĺňali podobné kvalifikačné predpoklady.

Predtým, ako budú môcť zamestnanci pracovať úplne samostatne ako technici záchranej zdravotnej služby (EMT), vodiči sanitiek alebo operátori dispečingu sanitky, musia úspešne absolvovať počiatočné alebo následné školenie.

Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné

ZZS sa považuje za „neekonomickú“ službu, vďaka čomu môže každý región ZZS určiť jedného prevádzkovateľa – regionálnu záchrannú službu RAV. Táto RAV má výhradné právo na poskytovanie ZZS, z čoho vyplýva povinnosť poskytovať kvalitnú a včasnú starostlivosť. Okrem požiadaviek na kvalitu stanovuje RAV aj požiadavky na riadenie, interný dohľad a transparentnosť.

ZZS v Holandsku poskytuje množstvo súkromných dopravcov, ktorí pôsobia na základe zmluvy s holandskou vládou. Systém pozostáva z niekoľkých súkromných poskytovateľov ZZS, z ktorých každý má svoju vlastnú určenú oblasť poskytovania služieb v rámci jedného z 15 regiónov RAV a so štandardmi prevádzky, ktoré sú definované na základe zmluvy. Všetky zmluvy stanovujú, že dodávateľ je povinný splniť všetky normy publikované pre vozidlá, vybavenie, školenia a výkon holandským inštitútom pre ZZS.

Kritéria na poverenie prevádzkovateľa ZZS, spôsob poverenia – zákonom, výberovým konaním, verejným obstarávaním, iným aktom poverenia a doba, na ktorú je udelené poverenie

Všetky zmluvy na ZZS v Holandsku sa overujú formou verejnej súťaže každé štyri roky, pričom zmluva sa zadáva najúspešnejším uchádzačom. Holandské zákony zakazujú systémom ZZS produkovať akýkoľvek zisk; akýkoľvek prebytočný príjem musí byť nasmerovaný na dodatočné vylepšenia systému vrátane školenia, vybavenia a vozidiel.

Kontrolu nad ZZS má v kompetencii [Inšpektorát zdravotnej starostlivosti a mládeže \(IGJ\)](https://english.igi.nl/)²⁰. Zabezpečuje, aby poskytovatelia ZZS poskytovali dobrú starostlivosť. IGJ posudzuje, či poskytovatelia zdravotnej starostlivosti a správcovia zdravotnej starostlivosti konajú profesionálne v rámci zákonov a predpisov. Posudzujú tiež, či rešpektujú priemyselné štandardy a či sa neustále snažia o ďalšie zlepšovanie starostlivosti.

Počet staníc ZZS, respektíve bodov, resp. posádok ZZS v štáte

RAV majú spolu 940 ambulancií, ktoré sú rozmiestnené na 240 miestach.

²⁰ The Health and Youth Care Inspectorate (IGJ). Dostupné na internete (v angličtine): <https://english.igi.nl/>

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

Náklady na ZZS sú vo všeobecnosti hradené z povinného zdravotného poistenia. Regionálne záchranné služby uzatvárajú zmluvy so zdravotnými poisťovňami.

Najväčšiu časť nákladov na výjazd sanitky tvoria „náklady na dostupnosť“: náklady, ktoré sa vynakladajú na zabezpečenie toho, aby bola plne vybavená jednotka sanitky (vozidlo s vodičom sanitky a záchranárom) k dispozícii 24 hodín denne, aby bolo možné doraziť v núdzových situáciách včas. Okrem toho sú v nákladoch na ZZS zahrnuté aj ďalšie náklady, ako je školenie, údržba, palivo, IKT, budovy, personál a podpora.²¹

Makrorozpočet sektora za rok 2022 je približne 785 miliónov eur.²²

3.7 Maďarsko

Právny rámec pre záchrannú zdravotnú starostlivosť tvoria nasledujúce právne normy:

- [Zákon o zdraví č. CLIV z roku 1997](#)²³;
- [Vyhláška č. 60/2003 \(X. 20.\) ESZCSM o minimálnych odborných podmienkach na poskytovanie zdravotných služieb](#)²⁴;
- [Vyhláška ESZCSM č. 47/2004 \(11. mája 2004\) o niektorých organizačných aspektoch kontinuity zdravotnej starostlivosti](#)²⁵;
- [Nariadenie č. 52/2006 \(28. 12. 2006\) EÚM o niektorých zdravotných službách, ktoré patria do rozsahu neodkladnej zdravotnej starostlivosti](#)²⁶
- [Nariadenie vlády 322/2006 \(XII. 23.\) o národnej záchrannej službe](#)²⁷

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

ZZS zahŕňa:

- starostlivosť na mieste (prvá pomoc, akútne život ohrozujúce ošetrenie, začatie resuscitácie, privolanie sanitky)

²¹ Ambulance care in Europe (2014). Dostupné na internete (v angličtine):

https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/Rapport_ambulance_care_europe.pdf

²² Ambulance care sector overview. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.ambulancezorg.nl/en/ambulance-care-sector-overview/facts-figures-2022>

²³ Zákon o zdraví č. CLIV z roku 1997. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/1997-154-00-00>

²⁴ Vyhláška č. 60/2003 (X. 20.) ESZCSM o minimálnych odborných podmienkach na poskytovanie zdravotných služieb. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/2003-60-20-0M>

²⁵ Vyhláška ESZCSM č. 47/2004 (11. mája 2004) o niektorých organizačných aspektoch kontinuity zdravotnej starostlivosti. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/2004-47-20-0M>

²⁶ Nariadenie č. 52/2006 (28. 12. 2006) EÚM o niektorých zdravotných službách, ktoré patria do rozsahu neodkladnej zdravotnej starostlivosti. Dostupné (v maďarčine) na: <https://njt.hu/jogszabaly/2006-52-20-0B>

²⁷ Nariadenie vlády 322/2006 (XII. 23.) o národnej záchrannej službe. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/2006-322-20-22>

- starostlivosť záchrannou službou (stabilizácia stavu, ďalší prevoz)
- starostlivosť všeobecného lekára, starostlivosť všeobecného lekára na pohotovosti
- ústavná starostlivosť (oddelenie urgentného príjmu).

Starostlivosť trvá od počiatkovej stabilizácie stavu až po primárnu starostlivosť.

Maďarská národná záchranná služba (Országos Mentőszolgálat/OMSZ)²⁸ je najväčším poskytovateľom ZZS a sanitiek na prevoz pacientov v Maďarsku. V roku 2005 bola regionálna štruktúra OMSZ reorganizovaná do siedmich regionálnych jednotiek pod centrálnou kontrolou, pričom miestni riaditelia a lekárske riaditeľstvá majú na starosti regionálne záležitosti a operácie.

Charity Trust Maďarskej národnej záchrannej služby (OMSZ) je jedinou oficiálnou charitatívnou organizáciou maďarskej ZZS. Táto charitatívna organizácia sa nezameriava iba na podporu jednej konkrétnej jednotky záchrannej služby alebo jednej regionálnej prevádzky ZZS, ale na podporu celej ZZS a všetkých jej prevádzok a personálu. Pomáha financovať projekty, ako je nákup špeciálneho vybavenia, ktoré nie je financované vládou, zlepšenie pracovných podmienok zamestnancov ZZS a podpora terénnych programov, aby verejnosť mohla lepšie komunikovať so zamestnancami záchrannej služby.

V roku 2023 sa v celej krajine zavedie jednotný celoštátny systém ZZS. To znamená, že jednotný systém primárnej ZZS bude plne funkčný v celej krajine s výnimkou Budapešti.

Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné

V Maďarsku poskytuje prednemocničnú ZZS Národná záchranná služba (Országos Mentőszolgálat/OMSZ), ale existujú aj súkromní poskytovatelia služieb a nadácie, napríklad Maďarská nadácia na záchranu predčasne narodených a novorodencov²⁹. V Charitatívnej službe Rádu malltézskych rytierov³⁰ pracujú dobrovoľní profesionáli, z ktorých každý vykonáva dobrovoľnícku činnosť vo svojom vlastnom čase a bez nároku na odmenu.

Počet staníc ZZS, respektíve bodov, resp. posádok ZZS v štáte

Dnes je Maďarsko pokryté 256 záchrannými stanicami, ktoré majú priemernú dobu odozvy 15 minút alebo menej do väčšiny obývaných oblastí, čo je plne v súlade so smernicami Európskej únie o núdzovej lekárskej reakcii. Rôzne typy sanitiek a ich stupeň personálu a vybavenia sú kategorizované do kategórií "A", "B" alebo "C". Vyslanie jednotiek po celej krajine je náročná úloha, ktorú plní devätnásť regionálnych stredísk, ktoré prijímajú tiesňové volania a vysielajú zodpovedajúcu úroveň núdzovej reakcie.

Vozový park sa skladá z viac ako 1000 vozidiel, z ktorých 788 je v prevádzke 24 hodín denne, sedem dní v týždni. Okrem "štandardných" sanitiek prevádzkuje OMSZ malý vozový park

²⁸ Maďarská národná záchranná služba. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://www.mentok.hu/en/about-us/>

²⁹ Maďarská nadácia na záchranu predčasne narodených a novorodencov. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://koraszulottmento.hu/>

³⁰ Charitatívnej službe Rádu malltézskych rytierov. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://www.maltai.hu/tevekenyseg/intezmeny/20>

špecializovaných vozidiel, vrátane vozidiel na stretávanie dospelých a detských lekárov, sanitných vozidiel, niekoľkých pediatrických špecializovaných pohotovostných ambulancií, jednotiek pre mimoriadne udalosti s viacerými úrazmi, mobilných jednotiek intenzívnej starostlivosti na prevoz kriticky chorých pacientov medzi nemocnicami a svetovo preslávených zásahových jednotiek pre motocykle a skútre (MRU).

Aerial Operations Unit je nezávisle riadená nezisková charitatívna organizácia riadená OMSZ. Nezisková organizácia prevádzkuje sedem leteckých záchranných staníc po celej krajine (Miskolc, Budaörs (Budapešť), Pécs, Balatonfüred, Sármellék, Debrecín a Szentes).

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

V Maďarsku poskytuje ZZS štát (hradí ju štátny rozpočet) a má na ňu nárok každý, bez ohľadu na štátnu príslušnosť a stav zdravotného poistenia.

Podľa štatistického úradu boli celkové výdavky Národnej záchrannej služby za rok 2023 boli 1 555 700 000 eur.³¹

3.8 Nemecko

Nemecko má trojstupňový systém záchranej zdravotnej starostlivosti. V subjektívne vnímanej núdzi pacient môže na základe vlastného posúdenia situácie kontaktovať lekára mimo nemocnice, pohotovostné oddelenie nemocnice alebo záchrannú zdravotnú službu.

Celkovú zodpovednosť za organizáciu a financovanie ZZS nesú spolkové krajiny (Länder).

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

Záchrannú službu v Nemecku možno kontaktovať na čísle 112. **Regionálne dispečingy** potom koordinujú potrebnú reakciu záchranej služby. Za organizáciu ZZS zodpovedajú obce.

Rôzne zákony spolkových krajín o ZZS (Landesrettungsdienstgesetze) tvoria právny základ a obsahujú aj podrobnejšie ustanovenia o financovaní týchto služieb. Spolkové krajiny majú celkovú zodpovednosť za financovanie ZZS a hradia náklady na ich poskytovanie. Podľa súčasného federálneho zákona sú zdravotné poisťovne povinné pokryť prepravné náklady poistencov. Legislatíva však podrobne neupravuje, čo sa rozumie pod prepravnými nákladmi. V praxi tu teda existujú značné rozdiely medzi účtovnými postupmi jednotlivých spolkových krajín.

Dozorným orgánom je vláda príslušného federálneho štátu. V Severnom Porýní-Vestfálsku je to Ministerstvo zdravotníctva. Záchrannú zdravotnú službu (ZZS) zabezpečujú vidiecke a mestské časti. Tieto časti môžu prevádzkovať ZZS samy, ale môžu prevádzkovaním poveriť aj iné organizácie, súkromných poskytovateľov, kraje a pod.

³¹ Národná záchranná služba. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://www.mentok.hu/kozerdeku-adatok/3-gazdalkodasi-adatok/3-2-koltsegvetesek-beszamolok/3-2-1-eves-koltsegvetesek/>

Organizácia ZZS – profesionálna (zamestnanci) alebo dobrovoľná (dobrovoľníci, nie zamestnanci)

ZZS má zvyčajne stálych zamestnancov. Sú tu však aj dobrovoľníci a zmluvní pracovníci. Popri lekároch je najvyšším stupňom odbornej prípravy zdravotnícky záchranár (trojročná odborná príprava). V zásade musia zamestnanci poskytnúť dôkaz o požadovanom školení, aby mohli pracovať pre ZZS.

Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné

Za ZZS sú zodpovedné vidiecke a mestské časti.

Kritéria na poverenie prevádzkovateľa ZZS, spôsob poverenia – zákonom, výberovým konaním, verejným obstarávaním, iným aktom poverenia a doba, na ktorú je udelené poverenie (podmienky na pokračovanie v poskytovaní ZZS)

Ak vidiecke a mestské časti neposkytujú ZZS sami, vyhlási sa výzva na verejnú súťaž a následne sa zadá verejná zákazka. Vidiecke a mestské časti preberajú poskytovanie ZZS natrvalo a na neobmedzený čas. Po vyhlásení verejnej súťaže a uzatvorení zmluvy sa zvyčajne vyhlási nová výzva na predloženie ponuky po 5 rokoch.

Počet staníc ZZS, respektíve bodov, resp. posádok ZZS v štáte

V roku 2022:

- 1053 sanitiek (ZZS),
- 538 sanitiek (prevoz pacientov),
- 302 vozidiel ZZS (prevoz ZZS na miesto udalosti),
- 7 vrtuľníkov ZZS,
- 3 vrtuľníky na prevoz pacientov intenzívnej starostlivosti,
- 571 staníc ZZS
- 52 riadiace centrá

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

Prevádzkové náklady v roku 2022 predstavujú približne 1 559 200 000 eur.

3.9 Nórsko

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

Základnými právnymi normami, upravujúcimi oblasť zdravotníctva sú: [zákon o obecnom zdravotníctve a starostlivosti z roku 2011](#)³², [zákon o špecializovanej starostlivosti z roku 1999](#)³³ a zákon o národnom poistení z roku 1997.

³² Zákon č. 24/06/2011 o obecnom zdravotníctve a starostlivosti. Dostupné na internete (v angličtine): <https://app.uio.no/ub/ujur/oversatte-lover/data/lov-20110624-030-eng.pdf>

³³ Lov om spesialisthelsetjenesten m.m. (spesialisthelsetjenesteloven). Dostupné na internete (v nórčine): <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-61>

Verejne financovaná zdravotná starostlivosť je rozdelená na primárnu zdravotnú starostlivosť organizovanú v 426 obciach a špecializovanú zdravotnú starostlivosť organizovanú v 4 zdravotníckych regiónoch (nemocničné trusty).

Podľa § 2-1a. zákona o špecializovanej zdravotnej starostlivosti sú za ZZS zodpovedné štátne nemocničné trusty.

Regionálne úrady zdravotníctva (RHA) sú v správe Ministerstva zdravotníctva a opatrovateľskej služby (MOHCS) a majú dohľad nad poskytovaním ZZS.

V niektorých situáciách mimovládne organizácie, ako je Červený kríž, tiež prispievajú k činnosti ZZS.

Koordinačné a komunikačné centrá ZZS. V Nórsku existujú dva druhy komunikačných centier, ktoré podporujú poskytovanie ZZS. Na úrovni primárnej urgentnej starostlivosti môžu pacienti zavolať na šesťmiestne číslo 116117 a hovor bude presmerovaný na najbližšiu miestnu pohotovosť. Strediská sú zvyčajne vybavené zdravotnými sestrami. Zatiaľ čo väčšie centrá fungujú 24 hodín denne, 7 dní v týždni, do menších centier je možný prístup len v stanovenom čase (napríklad od 16:00 do 8:00). Centrá sú napojené na digitálny rádiový systém, ktorý slúži na mobilizáciu všeobecných lekárov alebo ambulancií. Celkový počet takýchto centier sa znížil zo 146 v roku 2009 na 104 v roku 2016. Na úrovni špecializovanej starostlivosti je 16 centier urgentnej lekárskej komunikácie (AMK), ktoré pokrývajú jednu alebo viacero spádových oblastí nemocníc. AMK prijímajú hovory na bezplatnú tiesňovú linku (113) a môžu volajúcim poskytovať rady o urgentných lekárskech postupoch a mobilizovať ďalšie zdroje (napríklad sanitky). Zamestnancami AMK sú registrované zdravotné sestry a technici urgentnej medicíny (EMT)/zdravotníci s dodatočným školením, aj keď školenia sa v rámci krajiny líšia. Neexistujú žiadne vnútroštátne požiadavky na ich odbornú prípravu. Avšak národné odborné požiadavky na ambulantné služby ZZS boli implementované v roku 2005.

Sanitky (ambulancie). Tieto služby poskytujú nemocničné trusty alebo súkromní subdodávatelia. Aby sa skrátili reakčné časy, ambulancie môžu byť umiestnené v decentralizovaných ambulanciách v nemocniciach alebo v komunite. Vysokošpecializované ambulancie, vrátane leteckých ambulancií, sú okrem pohotovostných lekárov obsadené aj inými lekármi (napr. anesteziológmi). Leteckú dopravu zabezpečujú dve spoločnosti. Norsk Luftambulanse AS prevádzkuje vrtuľníky z dvanástich miest, zatiaľ čo Babcock Scandinavian AirAmbulance prevádzkuje deväť sanitných lietadiel zo siedmich miest. Ročne sa prepraví okolo 20 000 pacientov.

Organizácia ZZS – profesionálna (zamestnanci) alebo dobrovoľná (dobrovoľníci, nie zamestnanci)

Obce využívajú najmä verejný/obecne zamestnaný zdravotnícky personál.

Nemocničné trusty využívajú stálych zamestnancov organizácie, no ambulancie (sanitky) často zabezpečujú súkromní subdodávatelia. Môžu to byť súkromné obchodné spoločnosti, ako napríklad Babcock Scandinavian AirAmbulance, a neziskové organizácie, ako napríklad Nórska nadácia leteckých ambulancií. Konečnú zodpovednosť za záchranné služby nesú štátne nemocničné fondy.

Kritéria na poverenie prevádzkovateľa ZZS, spôsob poverenia – zákonom, výberovým konaním, verejným obstarávaním, iným aktom poverenia a doba, na ktorú je udelené poverenie (podmienky na pokračovanie v poskytovaní ZZS)

Zdravotnícky personál, ktorý chce vykonávať svoju profesiu v Nórsku, musí byť zaregistrovaný a musí byť držiteľom licencie alebo povolenia od [Nórskeho riaditeľstva zdravotníctva](#)³⁴. Ide o štátny úrad, ktorý podlieha Ministerstvu zdravotníctva a opatrovateľskej služby.

Niektoré ambulancie ZZS zabezpečujú súkromní subdodávateľia formou verejného obstarávania. Zmluvné obdobie sa môže pri rôznych službách líšiť. V prípade leteckých záchranárov mali zmluvy s prevádzkovateľmi často 6 rokov plus opcie na ďalšie 2 až 5 rokov. Lietadlá vlastnia a prevádzkujú súkromné spoločnosti, ale obsluhuje ich zdravotnícky personál zo štátnych nemocničných trustov.

Počet staníc ZZS, respektíve bodov, resp. posádok ZZS v štáte

V roku 2022 bolo v Nórsku zaregistrovaných 168 kliník ZZS a 94 centier primárnej zdravotnej starostlivosti. Tie pokrývajú 356 obcí Nórska.

Na úrovni špecializovanej zdravotnej starostlivosti (štátnej) je 18 ZZS, ktoré pokrývajú jednu alebo viac nemocničných oblastí. Je tu 50 nemocníc s urgentným príjmom a jednotkou intenzívnej starostlivosti, z toho tri sú neziskové diakonické nemocnice.

Vyhradené telefónne číslo tiesňového volania 113 končí v najbližšom zo 16 centier pohotovostného lekárskeho volania (EMCC).

V prevádzke je 527 sanitných ambulancií, 9 lietadiel, 13 vrtuľníkov a 43 sanitných člnov.³⁵³⁶

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

Všetci obyvatelia Nórska sú spravidla členmi [Národnej schémy poistenia NIS](#)³⁷. Každý, bez ohľadu na občianstvo alebo pobyt, má prístup k ZZS. Hlavným zdrojom príjmov pre nórsky systém zdravotnej starostlivosti je všeobecné zdanenie, ale niektoré verejné prostriedky pochádzajú aj z Národnej schémy poistenia (NIS). Primárna starostlivosť (vrátane primárnej ZZS) je financovaná z obecných daní, blokových grantov od ústrednej vlády a účelových grantov; ďalšími hlavnými zdrojmi financovania primárnej starostlivosti sú systém národného poistenia a užívateľské poplatky.

Náklady na štátnu prednemocničnú ZZS boli v roku 2022 takmer 8,4 miliardy NOK, čo je takmer 726 miliónov eur. Vysoké náklady sú čiastočne spôsobené geografickými podmienkami s veľmi dlhým pobrežím, strmými horami, širokými fjordmi a veľkými vzdialenosťami.

³⁴ Norwegian Directorate of Health. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.helsedirektoratet.no/english/about-the-norwegian-directorate-of-health>

³⁵ Nordické záchranné zdravotné služby (2017), c. d.

³⁶ Description of the prehospital emergency healthcare system in Norway. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC10701116/>

³⁷ Národná schéma poistenia NIS. Dostupné na internete (v nórcine):

<https://www.skatteetaten.no/en/rates/national-insurance-contributions/>

3.10 Poľsko

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

V Poľsku je za prednemocničnú ZZS zodpovedná **Štátna záchranná zdravotná služba**. Prevádzku systému upravuje **zákon z 8. septembra 2006 o Štátnej záchrannej zdravotnej službe** (Zbierka zákonov 2053 z roku 2021 v znení neskorších predpisov)³⁸.

Zložkami Štátnej záchrannej zdravotnej služby sú:

- nemocničné pohotovostné oddelenia,
- zdravotnícke záchranné tímy vrátane leteckých zdravotníckych záchranných tímov, ktoré uzavreli dohody s Národným zdravotným fondom.
- Mimo nemocnice poskytujú zdravotnú pomoc ľuďom v núdzovom stave tímy zdravotníckych záchranárov. Zdravotnícke záchranné tímy sa delia na:
 - tímy špecialistov – najmenej tri osoby oprávnené na výkon zdravotníckej záchrannej činnosti vrátane systémového lekára a systémovej sestry alebo záchranára;
 - základné tímy – najmenej dve osoby oprávnené na výkon zdravotníckej záchrannej činnosti vrátane systémovej sestry alebo sanitára;
 - letecké tímy – najmenej tri osoby, z toho najmenej jeden profesionálny pilot, systémový lekár a sanitár alebo systémová sestra.

Systémový lekár je lekár, ktorý má špecializáciu alebo titul špecialista v odbore: anestéziológia a intenzívna medicína, urgentná medicína alebo neurológia, alebo lekár po druhom roku špecializácie v tomto odbore, ktorý pokračuje v špecializačnej príprave, alebo má špecializáciu v určitých presne definovaných medicínskych odboroch.

Systémová sestra je zdravotná sestra, ktorá má odborné vzdelanie alebo špecializáciu v odbore urgentná sestra, anestéziológia a intenzívna medicína, chirurgia, kardiológia, pediatria, alebo má ukončený kvalifikačný kurz v určitom presne definovanom odbore a má aspoň tri roky praxe v týchto odboroch, na urgentných príjmoch, na príjmoch alebo v ambulanciách rýchlej zdravotnej pomoci.

Záchranár je osoba, ktorá ukončila trojročné štúdium prvého stupňa v záchrannej zdravotnej službe alebo dvojročnú nadstavbovú školu a získala titul zdravotnícky záchranár.

Koordinátor ZZS na úrovni vojvodstva je vyberaný z radov: systémových lekárov, záchranárov alebo systémových sestier.

Organizácia ZZS – profesionálna (zamestnanci) alebo dobrovoľná (dobrovoľníci, nie zamestnanci)

Zdravotnícke záchranné tímy sú zložené zo zdravotníckych pracovníkov, ktorí sú riadne oprávnení vykonávať zdravotnícke záchranné činnosti. Podľa platných zákonov sú prípustné

³⁸ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym. Dostupné na internete (v poľštine): <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20190000993>

rôzne formy zamestnávania záchranárov. Najčastejšie pracovníci poskytujú služby na základe občianskoprávných dohôd alebo pracovných zmlúv.

Kritéria na poverenie prevádzkovateľa ZZS, spôsob poverenia – zákonom, výberovým konaním, verejným obstarávaním, iným aktom poverenia a doba, na ktorú je udelené poverenie

Plánovanie, organizovanie, koordinácia a dohľad nad ZZS v rámci vojvodstva sa podľa zákona o Štátnej ZZS stali úlohou kompetentného vojvodstva. Guverneri sú zodpovední za vypracovanie plánu ZZS provincie, ktorý sa stáva podkladom pre výberové konanie, organizované miestne príslušnou pobočkou Národného fondu zdravia, v dôsledku čoho sa uzatvárajú zmluvy o poskytovaní služieb s prevádzkovateľmi ZZS. K úlohám riaditeľa pobočky Národného fondu zdravia patrí aj priebežná činnosť v oblasti dohľadu a realizácie uzatvorených zmlúv.

Prevádzkovatelia ZZS (tímy zdravotníckych záchranárov) majú uzatvorené zmluvy o poskytovaní zdravotníckych záchranných služieb s provinčnými pobočkami Národného fondu zdravia. Podľa zákona o Štátnej ZZS možno zmluvy na plnenie úloh ZZS (t. j. ambulancií s personálom) uzatvárať so zdravotníckymi subjektmi organizovanými vo forme samostatných útvarov verejného zdravotníctva alebo rozpočtových útvarov a spoločností s aspoň väčšinovým podielom štátu alebo miestnej samosprávy.

V súlade so zákonom z 15. apríla 2011 o zdravotníckej činnosti sa zdravotnícke záchranné tímy pôsobiace v systéme ZZS vyberajú prostredníctvom výberových konaní.

Počet staníc ZZS, respektíve bodov, resp. posádok ZZS v štáte

V súčasnej dobe je tu 23 zdravotníckych dispečingov s 225 pracovnými stanicami. V každej z provincií, s výnimkou tých najväčších, by spravidla mal byť jeden zdravotnícky dispečing.³⁹

V apríli 2023 fungovalo spolu 1 610 tímov zdravotníckych záchranárov – z toho 1294 základných tímov a 316 tímov špecialistov (t. j. tímov zložených z lekára).

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

Zdroje financovania v systéme sú:

- štátny rozpočet – z hľadiska prednemocničnej starostlivosti;
- Národný fond zdravia – v oblasti nemocničných služieb, najmä nemocničného urgentného príjmu.

Úlohy zdravotníckych záchranárov, s výnimkou leteckých záchranných tímov, vrátane tých, ktoré vyplývajú z medzinárodných zmlúv, sú financované zo štátneho rozpočtu z častí spravovaných jednotlivými vojvodstvami.

V roku 2023 vláda vyčlenila 3 779 miliónov PLN (cca 887 mil. eur) pre ZZS.

³⁹ Systém podpory velenia Zdravotnej záchrannej služby (SWD PRM). Dostupné na internete (v poľštine): <https://www.gov.pl/web/zdrowie/system-wspomagania-dowodzenia-panstwowego-ratownictwa-medycznego-swd-prm->

3.11 Portugalsko

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

V prípade mimoriadnej situácie si užívatelia Národného zdravotného systému (NZS) môžu slobodne vybrať ktorúkoľvek pohotovostnú službu siete NZS bez ohľadu na geografickú oblasť bydliska. Tomuto prístupu by však mal prednostne predchádzať kontakt na centrá primárnej zdravotnej starostlivosti, kontaktné centrum NZS, alebo **Národný inštitút záchranej zdravotnej služby** (Instituto Nacional de Emergência Médica – INEM).

INEM je verejnoprávny inštitút začlenený do nepriamej správy štátu s administratívnou a finančnou autonómiou a vlastným majetkom. Tento ústredný orgán vykonáva úlohy zadane ministerstvom zdravotníctva pod dohľadom a riadením príslušného ministra.

Jeho výsady spočívajú v koordinácii prevádzky integrovaného ZZS (Sistema Integrado de Emergência Médica – SIEM) v kontinentálnom Portugalsku s cieľom zaručiť pacientom rýchle a správne poskytovanie zdravotnej starostlivosti.

Sieť pohotovostných služieb teda integruje nasledujúce úrovne záchranej zdravotnej starostlivosti:

1. **Základné záchranné služby** sú prvou úrovňou prijímania núdzových volaní, ktorá je najbližšie k obyvateľstvu a predstavuje úroveň prístupu a riešenia najjednoduchších a najbežnejších núdzových situácií.

Tento typ služby je zodpovedný aj za počiatočnú stabilizačnú úroveň pre zložitejšie urgentné situácie vyžadujúce diferencovanejší stupeň starostlivosti.

Tieto záchranné služby by mali existovať všade tam, kde sa považuje za opodstatnené zaručiť prístup k ZZS, keď obyvateľom danej územnej oblasti nie je zabezpečená vyššia úroveň ZZS – lekársko-chirurgická pohotovostná služba alebo polyvalentná pohotovostná služba – s maximálnou dobou prístupu 60 minút.

Základné záchranné služby disponujú dvomi lekármi, dvomi zdravotnými sestrami, diagnostickým a terapeutickým technikom príslušných odborných oblastí, podľa rôznorodosti vyšetrení, ktoré sa majú vykonať, operačným asistentom so školením v oblasti základnej podpory života a technickým asistentom pre každý tím.

Ambulancia okamžitej podpory života (SIV) je aktivovateľná Centrami pre urgentnú orientáciu pacientov INEMu (Centros de Orientação de Doentes Urgentes – CODU).

2. **Lekársko-chirurgické záchranné služby** sú druhou úrovňou prijímania núdzových volaní, musia existovať ako sieť, musia byť umiestnené ako primárna forma diferencovanej podpory siete ZZS a odkazovať na situácie polyvalentných ZZS vyžadujúcich diferencovanejšiu starostlivosť.

Pre kontinentálne Portugalsko je definovaných minimálne 20 a maximálne 39 lekársko-chirurgických ZZS podľa pomeru 2 až 3 lekársko-chirurgické ZZS pre každú polyvalentnú ZZS. Každá lekársko-chirurgická pohotovostná služba musí byť vzdialená viac ako 60 minút od inej

identickej služby alebo polyvalentnej pohotovostnej služby, s výnimkou prípadov, keď populácia pokrytá jednou nemocnicou presahuje 200 000 obyvateľov.

Vnútroštátna distribúcia lekársko-chirurgickej ZZS a polyvalentnej ZZS musí tiež zabezpečiť prístupovú vzdialenosť maximálne 60 minút medzi ktorýmkoľvek miestom na území štátu a jednou z týchto služieb.

Tento typ ZZS disponuje tímami lekárov, zdravotných sestier, diagnostických a terapeutických technikov a iných zdravotníckych pracovníkov primeraného počtu, nasadenia a špecializácie a nevyhnutných pre starostlivosť o obyvateľstvo príslušnej oblasti vplyvu, periodicky prispôbované dopytu po ZZS.

Lekársko-chirurgická ZZS disponuje záchranným zdravotníckym vozidlom v integrovanom manažmente, v ktorom sa tím okrem zabezpečenia prednemocničnej zdravotnej starostlivosti podieľa na poskytovaní starostlivosti kriticky chorým a môže spolupracovať pri ich prevoze. Za jeho aktiváciu zodpovedajú výlučne Centrá pre urgentnú orientáciu pacientov INEMu.

- 3. Polyvalentné záchranné služby** predstavujú najviac diferencovanú úroveň reakcie na urgentné a núdzové situácie a musia byť ponúkané v dostatočnej blízkosti populácii vo svojej oblasti.

Pre kontinentálne Portugalsko je vybudovaná sieť približne 10 až 13 takýchto ZZS, podľa pomeru jednej polyvalentnej ZZS na 750 000 až 1 000 000 obyvateľov.

Okrem zdrojov prislúchajúcich lekársko-chirurgickej ZZS musí tento typ ZZS poskytovať aj špecifické služby v týchto oblastiach:

- neurochirurgia;
- zobrazovanie digitálnou angiografiou a skenovaním pomocou nukleárnej magnetickej rezonancie;
- klinická patológia s toxikológiou;
- intervenčná kardiológia/kardiálna katetrizácia/angioplastika;
- pulmonológia (s endoskopiou);
- gastroenterológia (s endoskopiou);
- kardiotorakálna chirurgia;
- plastická a rekonštrukčná chirurgia;
- maxilo-tvárová chirurgia;
- cievna chirurgia;
- intenzívna medicína.

Disponuje záchranným zdravotníckym vozidlom v integrovanom manažmente, v rámci ktorého sa tím okrem zabezpečenia prednemocničnej starostlivosti podieľa na poskytovaní starostlivosti o kriticky chorých pacientov a môže spolupracovať pri ich prevoze. Za jeho aktiváciu zodpovedajú výlučne Centrá pre urgentnú orientáciu pacientov INEMu.

Podľa [Nariadenia číslo 5561/2014, z 23. apríla](#)⁴⁰ INEM má definovať, organizovať, koordinovať a vyhodnocovať činnosti Integrovaného záchranného zdravotného systému (SIEM),

⁴⁰ Nariadenie číslo 5561/2014, z 23. apríla. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/despacho/5561-2014-25696609>

záchranárskych a resuscitačných zdravotníckych vozidiel (VMER) a sanitiek na okamžitú podporu života (SIV).

Prednemocničná ZZS je tvorená:

- a) Pohotovostnými a resuscitačnými zdravotníckymi vozidlami (VMER) – jeho posádka je zložená z lekára a sestry s cieľom prednemocničného a lekárskeho monitorovania počas prepravy kriticky chorých pacientov, obetí nehôd alebo náhlych ochorení v núdzových situáciách a má pokročilé vybavenie na podporu života.
- b) Ambulanciami okamžitej podpory života (SIV) – posádka je tvorená zdravotnou sestrou a záchranárom ZZS, určená na prevoz a monitorovanie obetí nehôd alebo náhlych ochorení v núdzových situáciách, jej cieľom je prednemocničná stabilizácia pacienta, transport kritických pacientov a má vybavenie na okamžitú podporu života.

Distribúcia zdrojov VMER a SIV je určená nariadením člena vlády zodpovedného za oblasť zdravotníctva a ich činnosť sa uskutočňuje pod vedením regionálnych zdravotných správ prostredníctvom špecifického protokolu podpísaného s INEM a schváleného členom vlády zodpovedným za oblasť zdravotníctva. Finančné a riadiace právomoci sú rozdelené medzi INEM a zdravotnú jednotku, v ktorej má zariadenie sídlo, s nasledujúcimi povinnosťami a usmerneniami, ktoré sa odrážajú v uvedenom protokole.

Organizácia ZZS – profesionálna (zamestnanci) alebo dobrovoľná (dobrovoľníci, nie zamestnanci)

Zamestnanci INEM sú štátni zamestnanci, čo znamená, že majú verejný a trvalý pracovný pomer.

Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné

Ako sa uvádza v článku 6 [nariadenia č. 158/2012](#)⁴¹, orgánom, zodpovedným za povoľovanie prevádzkovateľov ZZS, je INEM, keďže táto činnosť je vyhradená tomuto orgánu a ním uznaným subjektom.

Kritéria na poverenie prevádzkovateľa ZZS, spôsob poverenia – zákonom, výberovým konaním, verejným obstarávaním, iným aktom poverenia a doba, na ktorú je udelené poverenie

Prevádzkovatelia sa vyberajú prostredníctvom verejnej súťaže.

Hlavné fázy tohoto postupu sú:

1. Zverejnenie výberového konania v úradnom vestníku, na webovej stránke verejnej zamestnanosti (www.bep.gov.pt) a na webovej stránke INEM.
2. Hodnotenie žiadostí.
3. Oznámenie vylúčených uchádzačov a uskutočnenie predbežného prerokovania v zmysle Správneho poriadku.
4. Aplikácia metód výberu.
5. Zverejnenie výsledkov získaných jednotlivými metódami výberu a uskutočnenie predbežného vypočítania.
6. Príprava jednotného zoznamu konečného poradia schválených kandidátov.

⁴¹ Nariadenie č. 158/2012. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/portaria/158-2012-551999>

7. Homologizácia zoznamu konečného poradia schválených kandidátov.
8. Oznámenie o konečnom poradí kandidátom (vrátane tých, ktorí boli vylúčení počas uplatňovania metód výberu).
9. Zverejnenie konečného zoznamu vybratých uchádzačov.
10. Podpis zmluvy.

Počet staníc ZZS, respektíve bodov, resp. posádok ZZS v štáte

Podľa webovej stránky INEM má tento orgán v súčasnosti tieto núdzové prednemocničné zdroje:

ZDROJ	POČET
Helikoptéry	4
Záchranné a resuscitačné zdravotné vozidlá	44
Pediatrické a medzi-nemocničné transportné ambulancie	4
Ambulancie okamžitej záchrany života (ALS)	43
Ambulancie základnej podpory života (BLS)	56
Zdravotné záchranné motocykle	9
Mobile Emergency Psychological Intervention Units	4
Ambulancie – Zdravotné záchranné stanice	385
Ambulancie – rezervné	112
Ambulancie – nie INEM stanice	11
<i>Celkom</i>	672

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

Zdravotné služby, ktorých náklady sú hradené z rozpočtu Národnej zdravotnej služby, zahŕňajú úhradu poplatkov spoluúčasti len v nemocničných pohotovostných službách, táto služba však môže byť v niektorých prípadoch bezplatná, za podmienok uvedených v § 4.º **Zákona č. 113/2011 z 29. novembra 2011 o prístupe používateľov k výhodám národnej zdravotnej služby s ohľadom na režim používateľských poplatkov a uplatňovanie režimov osobitných výhod.**⁴²

INEM prideľuje pevnú mesačnú dotáciu 3 400,00 eur na každý prostriedok ZZS, ku ktorej sa pripočítava variabilná mesačná dotácia, pričom ide o aktiváciu ambulancie VMER alebo SIV.⁴³

⁴² Zákon č. 113/2011 z 29. novembra 2011 o prístupe používateľov k výhodám národnej zdravotnej služby s ohľadom na režim používateľských poplatkov a uplatňovanie režimov osobitných výhod. Dostupné na internete (v portugalskom jazyku): <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-lei/2011-67047307>

⁴³ Nariadenie číslo 5561/2014, z 23. apríla. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/despacho/5561-2014-25696609>

Sumy dotácií sa aktualizujú v súlade s aktualizáciami odmien za služby vo verejnom záujme.

Podľa výkazu ziskov a strát INEM za rok 2022 boli výdavky v tomto roku v celkovej výške **65 235 926,01 €**. Táto suma zahŕňa náklady na predaný tovar a spotrebovaný materiál, zásoby a externé služby, personálne náklady, transfery a poskytnuté dotácie, zníženie hodnoty pohľadávok, ktoré majú byť prijaté, rezervy a ostatné náklady a straty.

3.12 Rakúsko

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

Vo všeobecnosti sa rozlišuje záchranná služba, pohotovostná zdravotná služba a záchranná zdravotná služba. Rakúske ZZS sú v celej krajine pomerne heterogénne organizované, pretože záchranná zdravotná služba/záchranná služba je v kompetencii deviatich rakúskych regiónov (t. j. Länder) a obcí. Organizácia sa riadi regionálnymi zákonmi, presne povedané zákonmi o ZZS. V závislosti od regiónu existujú rôzne ZZS, ktoré sú viazané zmluvami s príslušnými regiónmi.

Najdôležitejšou organizáciou je rakúsky Červený kríž. S miestne rozdielnym významom existujú ďalšie organizácie, ako napríklad „Samariter Bund“, „Malteser Bund“, „Green Cross“ atď.

Špeciálne úlohy, ako je letecká záchrana, zabezpečujú najmä súkromní poskytovatelia, ktorí sú čiastočne zmluvne viazaní verejnými orgánmi. Ďalšie špeciálne ZZS, ako je horská alebo vodná záchranná služba, sú samostatné organizácie.

Ako príklad regionálneho práva a praxe uvádzame ďalšie podrobnosti o Viedni (región a samospráva):

Viedeň je jedným z deviatich rakúskych regiónov. Podľa viedenského zákona „[Wiener Rettungs- und Krankentransportgesetz – WRKG](#)⁴⁴“ je mesto Viedeň ako samospráva povinné zabezpečiť ZZS pre obec. Na plnenie tejto úlohy môže prevádzkovať vlastnú záchrannú službu (verejnú záchrannú službu). Môže však využiť aj výlučnú alebo čiastočnú činnosť poverených záchranných zložiek. Vo Viedni existujú oba typy ZZS; Mesto Viedeň prevádzkuje vlastnú záchrannú službu, Mestské oddelenie pre profesionálnu záchranu, spolu s ôsmimi oprávnenými záchrannými službami, pomocnými organizáciami, ako je Červený kríž a pod.

Vďaka spolupráci medzi ZZS Viedeň a hlavnými nemocnicami vo Viedni sú všetci lekári v prednemocničných ZZS poskytovaní nemocnicami.

Organizácia ZZS – profesionálna (zamestnanci) alebo dobrovoľná (dobrovoľníci, nie zamestnanci)

V Rakúsku sú lekári aj záchranári súčasťou ZZS. Všetci atestovaní lekári, ktorí absolvovali odbornú prípravu lekárov na urgentnom príjme (najmenej 60 hodín a minimálne obnovovací kurz každé dva roky) môžu poskytovať neodkladnú starostlivosť v rámci organizovanej záchrannej zdravotnej služby.

⁴⁴ Gesamte Rechtsvorschrift für Wiener Rettungs- und Krankentransportgesetz. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrW&Gesetzesnummer=20000306>

Kvalifikačné predpoklady na zdravotníckeho záchranára v Rakúsku pre prednemocničnú starostlivosť sú definované v zákone o zdravotníckych záchranároch [RIS – Sanitättergesetz – Bundesrecht](#) konsolidiert, Fassung vom 24.05.2022⁴⁵ (bka.gv.at). Existuje tu rozdiel medzi profesionálnou činnosťou a dobrovoľníckou činnosťou v rámci záchranárskych organizácií.

Kritéria na poverenie prevádzkovateľa ZZS, spôsob poverenia – zákonom, výberovým konaním, verejným obstarávaním, iným aktom poverenia a doba, na ktorú je udelené poverenie

Viedeň:

Podľa WRKG je na prevádzkovanie súkromnej záchrannej služby potrebný súhlas obce. Povolenie sa udelí, ak sú splnené tieto požiadavky:

1. Navrhovaný rozsah služieb je potrebný vo vzťahu k existujúcemu rozsahu služieb, ktoré ponúkajú verejné a súkromné ZZS ;
2. Boli preukázané vlastnícke práva alebo iné práva na užívanie prevádzkového riadiaceho strediska vo Viedni a parkovacích miest pre dopravné prostriedky vo Viedni;
3. Neexistujú žiadne obavy týkajúce sa žiadateľa a jeho externých zástupcov;
4. v závislosti od veľkosti a rozsahu ponúkaných služieb ZZS musí mať žiadateľ dostatočný počet ďalšieho vyškoleného kvalifikovaného personálu na plnenie úloh záchrannej služby;
5. v závislosti od veľkosti a rozsahu ponúkaných služieb ZZS musí mať žiadateľ dostatočný počet vhodne vybavených dopravných prostriedkov na plnenie úloh záchrannej služby a ďalších zariadení potrebných na plnenie úloh záchrannej služby;
6. Žiadateľ musí mať nepretržite dostupné centrum riadenia prevádzky vo Viedni s potrebným stálym personálnym a materiálnym vybavením na okamžitú pomoc a administratívne riadenie;
7. Nasadenie personálu, používanie dopravných prostriedkov a prevádzka operačného riadiaceho strediska musí byť zaručená nepretržite;
8. Žiadateľ musí mať vymenovaného lekárskeho riaditeľa, ktorý je kvalifikovaný ako vedúci pohotovostný lekár;
9. Zariadenia musia byť zriadené a vybavené tak, aby spĺňali konštrukčné, zdravotné, technické a bezpečnostné požiadavky;
10. Personálne a materiálne vybavenie musí spĺňať požiadavky ustanovené vyhláškou.

Chýbajúce náležitosti môže žiadateľ zabezpečiť aj súkromnoprávnou dohodou so záchrannou službou schválenou vo Viedni.

O personálnych a vecných požiadavkách potrebných na riadne plnenie úloh ZZS musí vydať magistrát podrobné predpisy. Nariadenie musí špecifikovať napríklad: minimálne požiadavky na počet personálu a minimálne požiadavky na personál na obsluhu zásahových vozidiel; minimálna výbava dopravných prostriedkov; minimálne vybavenie operačných riadiacich stredísk a iných požadovaných zariadení ako aj personálne požiadavky operačných riadiacich stredísk a iných požadovaných zariadení apod.

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

V závislosti od regiónu je základné financovanie rozdelené medzi región a obec. Náklady na ZZS vo vlastníctve obce si buď financuje samotná obec, alebo je zmluvne pevne stanovený poplatok pre každého občana obce. Inštitúcie sociálneho poistenia znášajú len náklady za príslušné uskutočnené

⁴⁵ Gesamte Rechtsvorschrift für Sanitättergesetz. Dostupné na internete (v nemčine):

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20001744>

prevozy, ak lekár potvrdí, že prevoz je z lekárskeho hľadiska nevyhnutný. Prevoz sanitkou k lekárovi alebo do nemocnice je právne definovaný ako doplnková služba k lekárskemu ošetrovaniu. Preto, ak je nevyhnutné lekárske ošetrovanie (napr. V prípade núdze), náklady na prevoz plne znášajú inštitúcie sociálneho poistenia. V prípade prevozu pacienta musí pacient zaplatiť spoluúčasť vo výške poplatku za recept.

Viedeň:

Hospodárenie viedenskej profesionálnej ZZS je súčasťou mestského rozpočtu. Výdavky sú čiastočne hradené preplatením poplatkov od zdravotných poisťovní. Ak zdravotné poisťovne odmietnu zaplatiť poplatok z dôvodu nedostatku lekárskej potreby, mesto Viedeň bude prepravovanej osobe účtovať poplatok; sumy určuje obecné zastupiteľstvo v zákonomnom nariadení.

Súkromné pomocné organizácie sú financované najmä z fondov zdravotného poistenia.

Národný štatistický úrad odhaduje, že na sanitky a záchranné zdravotné služby vznikli tieto verejné a súkromné výdavky:

rok:	suma
2010:	294 miliónov EUR
2015:	362 miliónov EUR
2019:	405 miliónov EUR
2020:	451 miliónov EUR
2021:	463 miliónov EUR
2022:	483 miliónov EUR

3.13 Slovinsko

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

ZZS sú právne upravené:

- [Zákonom o zdravotných službách \(ZZDej\)](#)⁴⁶
- [Zásady záchrannej zdravotnej služby](#)⁴⁷

Prednemocničná ZZS je zabezpečená **mobilnými jednotkami** s ambulanciami v teréne a v ambulanciách ZZS. Tím mobilnej jednotky je zložený z vodiča sanitky a registrovanej sestry a v prípade potreby aj lekára (v resuscitačnej ambulancii). Tímy mobilných jednotiek sú špeciálne vyškolené na poskytovanie ZZS.

Pokiaľ ide o ZZS, článok 6 zákona o zdravotných službách stanovuje:

Verejná zdravotná služba musí byť organizovaná tak, aby prístup k záchrannej zdravotnej starostlivosti, vrátane pohotovostnej prepravy sanitkou a zásobovania nevyhnutnými liekmi, bol vždy zabezpečený pre všetkých obyvateľov Slovenskej republiky čo najskôr a čo najbližšie k ich bydlisku.

⁴⁶ Zákon o zdravotných službách. Dostupné na internete (v slovinčine): <https://pisrs.si/iskanje>

⁴⁷ Zásady zdravotnej záchrannej služby. Dostupné na internete (v slovinčine): <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV11992>

Podmienky a spôsob poskytovania neodkladnej zdravotnej pomoci a jej poskytovania za osobitných okolností upravujú osobitné predpisy.

§ 7 zákona o zdravotných službách určuje obsah zdravotníckych činností na primárnom stupni, ktorý zahŕňa aj poskytovanie ZZS, ak táto nie je organizovaná v nemocnici.

Jednou z foriem ZZS v Slovinsku je **vrtaľníková ZZS**, ktorá poskytuje núdzovú lekársku pomoc a prepravu chorých alebo zranených do nemocníc a medzi nimi na štátnych vrtaľníkoch. V Slovinsku sú dve vrtaľníkové základne ZZS. Sekundárny transport vykonávajú tímy z Univerzitného medicínskeho centra v Lubľane.

ZZS organizuje a riadi centrum urgentného príjmu miestne príslušného zdravotníckeho zariadenia.

Základnou súčasťou nového ZZS v Slovinsku je **zdravotný dispečing**. Jeho hlavným poslaním je prijímať upozornenia (hovory) o náhlych udalostiach vyžadujúcich zásah mobilnej jednotky ZZS v teréne, zoraďovať prípady podľa priority a aktivovať príslušný tím ZZS v závislosti od charakteru a miesta udalosti. Dispečing zdravotníctva funguje 24 hodín denne, 7 dní v týždni, koordinuje činnosť tímov ZZS a tímov nepohotovostnej dopravy a vedie evidenciu voľných kapacít poskytovateľov ZZS. V prípade živelných alebo iných katastrof, krízových situácií alebo vojny zabezpečuje potrebný informačný tok pre efektívnu koordináciu a smerovanie celého zdravotného systému.

Článok 9 *Zásad záchrannej zdravotnej služby* upravuje kompetencie tímov ZZS. Tímy prednemocničnej ZZS sú zložené z lekárov a iných zdravotníckych pracovníkov vyškolených v poskytovaní ZZS, a to:

1. Tím resuscitačnej ambulancie:

- lekár,
- registrovaná sestra,
- vodič sanitky s ďalšou kvalifikáciou.

2. Tím sanitky pre urgentný prevoz pacienta:

- registrovaná sestra s dodatočnou kvalifikáciou,
- vodič sanitky s ďalšou kvalifikáciou.

3. Tím vrtaľníkovej ZZS:

- lekár,
- registrovaná sestra s nadstavbovou kvalifikáciou.

4. Tím motocyklových ZZS:

- registrovaná sestra s nadstavbovou kvalifikáciou.

5. Tím prednemocničnej ZZS:

- lekár,
- registrovaná sestra s dodatočnou kvalifikáciou,
- registrovaná sestra s dodatočnou kvalifikáciou v triedení,
- vodič sanitky s ďalšou kvalifikáciou.

Organizácia ZZS – profesionálna (zamestnanci) alebo dobrovoľná (dobrovoľníci, nie zamestnanci)
EMS funguje prostredníctvom trvalo zamestnaných zdravotníckych pracovníkov.

Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné

Sledovanie prevádzky služby ZZS vykonáva dozorná komisia, ktorú určí minister zdravotníctva svojim rozhodnutím. Dozorná komisia má najmenej troch členov.

Dozorná komisia pri výkone pravidelného a mimoriadneho dozoru:

- kontroluje organizáciu a spôsob implementácie ZZS,
- kontroluje dokumentáciu ZZS,
- kontroluje rozsah vykonávanej práce a pracovnú náplň,
- kontroluje zloženie a spôsobilosť tímov pre implementáciu ZZS,
- kontroluje plnenie podmienok týkajúcich sa priestorov a vybavenia,
- plní ďalšie úlohy podľa pokynov ministra.

Dozorná komisia plní tiež funkciu pravidelného a mimoriadneho dohľadu nad nakladaním s finančnými prostriedkami a prevádzkou informačných a komunikačných technológií.

Počet staníc ZZS, respektíve bodov, resp. posádok ZZS v štáte

Slovensko má v súčasnosti 54 centier ZZS otvorených 24 hodín denne, 7 dní v týždni, kde sa ZZS poskytuje v teréne a v ambulanciách. Počas dňa je otvorených 63 lokalít.

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

Program zdravotnej starostlivosti zahŕňa poskytovanie zdravotníckych služieb na základe zmluvy uzavretej s Inštitútom zdravotného poistenia Slovenska. ZZS je súčasťou pravidelného programu, preto sú všetky jej služby financované zo zdravotného poistenia občanov a sú bezplatné pre celú populáciu s odôvodnením, že urgentná lekárska pomoc je neodkladná liečba potrebná na zachovanie životných funkcií alebo na prevenciu nezvratného a závažného zhoršenia zdravotného stavu pacientov.

3.14 Spojené kráľovstvo

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

ZZS na prednemocničnej úrovni je organizovaná desiatimi individuálnymi NHS (National Health Service) v Anglicku:

- North East Ambulance Service NHS Foundation Trust
- Yorkshire Ambulance Service NHS Trust
- North West Ambulance Service NHS Trust
- West Midlands Ambulance Service University NHS Foundation Trust
- East Midlands Ambulance Service NHS Trust

- South Western Ambulance Service Trust Foundation NHS
- South Central Ambulance Service NHS Foundation Trust
- Ambulančná služba pre juhovýchodné pobrežie NHS Foundation Trust
- London Ambulance Service NHS Trust
- Záchranná služba východného Anglicka NHS Trust

Okrem toho funguje Welsh Ambulance Services NHS Trust, ktorý pokrýva celý Wales, škótska záchranná služba, ktorá pokrýva celé Škótsko a the Northern Ireland Ambulance Service Health and Social Care Trust, ktorá pokrýva celé Severné Írsko.⁴⁸

Prednemocničné aj nemocničné ZZS v Anglicku pracujú pod NHS na základe štandardnej zmluvy s NHS.

Záchranári sú registrovaní v [Rade pre zdravotnícke a opatrovateľské profesie](#). Webová stránka Rady pre zdravotnícke a opatrovateľské profesie obsahuje štandardy odbornej spôsobilosti vyžadované pri registrácii a praxi zdravotníckeho záchranára.

[Asociácia vedúcich pracovníkov ambulancií \(AACE\)](#)⁴⁹ podporuje, koordinuje a implementuje národne dohodnutú politiku.

[Národné riaditeľstvo pre záchrannú zdravotnú starostlivosť EEC](#)⁵⁰ poskytuje národné poradenstvo a podporu s cieľom neustále zlepšovať služby urgentnej a pohotovostnej starostlivosti v rámci NHS. Riaditeľstvo EEC spolupracuje s ďalšími organizáciami NHS na navrhovaní, vývoji a implementácii modelov osvedčených postupov starostlivosti, ktoré zabezpečia, aby pacienti čo najrýchlejšie videli správnu osobu na správnom mieste.

Prednemocničná ZZS v Spojenom kráľovstve je tvorená týmito hlavnými zložkami:

- integrovaná urgentná starostlivosť – núdzové volania na číslo 111 za účelom poradenstva a pomoci v núdzových situáciách
- centrá pohotovostnej starostlivosti – poskytujú pohotovostnú lekársku pomoc, keď nejde o život ohrozujúcu núdzovú situáciu.
- ambulance ZZS – pacientov ošetrí kvalifikovaní zdravotníci u nich doma, poradia im po telefóne alebo ich odvezú do nemocnice

Organizácia ZZS – profesionálna (zamestnanci) alebo dobrovoľná (dobrovoľníci, nie zamestnanci)

Väčšinu pohotovostných a urgentných služieb NHS, či už poskytovaných v nemocniciach alebo mimo nich, poskytujú stáli zamestnanci. U charitatívnych poskytovateľoch urgentnej starostlivosti zohrávajú väčšiu úlohu dobrovoľníci.

⁴⁸ The Association of Ambulance Chief Executives (AACE). Dostupné na internete (v angličtine): <https://aace.org.uk/uk-ambulance-service/>

⁴⁹ Asociácia vedúcich pracovníkov ambulancií (AACE). Dostupné na internete (v angličtine): <https://aace.org.uk/>

⁵⁰ Národné riaditeľstvo pre záchrannú zdravotnú starostlivosť EEC. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.england.nhs.uk/urgent-emergency-care/about-uec/#:~:text=National%20Elective%20and%20Emergency%20Care%20Directorate>

Celkový počet zamestnancov pracujúcich v ZZS v Anglicku nie je k dispozícii, ale k decembru 2023 NHS v Anglicku zamestnávala 19 620 zamestnancov na plný úväzok v záchranných službách, z ktorých 15 422 boli záchranári.

Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné

Spolu 42 [regionálnych rád pre integrovanú starostlivosť \(ICB\)](#)⁵¹ poveruje prevádzkovaním služieb ZZS. Ide o verejné (štátne) organizácie. ICB poveruje aj centrá urgentnej liečby z prevádzkovateľov NHS aj iných organizácií.

V Anglicku funguje **Komisia pre kvalitu starostlivosti (CQC)** zodpovedná za registráciu, kontrolu a monitorovanie poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Všetci poskytovatelia zdravotnej a sociálnej starostlivosti o dospelých, ktorí vykonávajú „regulovanú činnosť“, vrátane ZZS, sú povinní zaregistrovať sa v CQC a preukázať, že spĺňajú základné štandardy.

Okrem pobočiek NHS existujú aj súkromní poskytovatelia ZZS (okolo 250 v roku 2019, ako sa uvádza v správe Komisie pre kvalitu starostlivosti (CQC)⁵². Tieto organizácie musia byť registrované v CQC, ak vykonávajú regulované činnosti.

Počet staníc ZZS, respektíve bodov, resp. posádok ZZS v štáte

Neexistujú žiadne centrálné zbierané údaje o počte staníc ZZS. V marci 2024 bolo v Anglicku 150 trustov NHS ponúkajúcich služby núdzovej starostlivosti.

Počty staníc ZZS, respektíve vozidiel ZZS za jednotlivé regióny NHS sa v niektorých prípadoch dajú dohľadať z webových stránok príslušnej NHS. Napríklad North East Ambulance Service NHS Foundation Trust má na svojej webovej stránke zverejnené A review of our year April 2022 – March 2023⁵³, z ktorého vyplýva, že počet staníc ZZS bol 55 a počet vozidiel 611.

Avšak nie všetky regionálne NHS majú tieto údaje takto prehľadne a ľahko dohľadateľné.

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

Financovanie zdravotníckych služieb vychádza z celkového rozpočtu Ministerstva zdravotníctva a sociálnej starostlivosti (DHSC). NHS v Anglicku je zodpovedná za pridelovanie zdrojov miestnym komisárom zdravotníckych služieb: klinickým komisiám (CCG) a miestnym orgánom.

Neexistujú žiadne centrálné zbierané údaje o nákladoch na prevádzku ZZS v Anglicku, hoci informácie o príjmoch a výdavkoch jednotlivých trustov NHS možno nájsť v ich výročných správach.

⁵¹ Integrated care boards in England. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.england.nhs.uk/publication/integrated-care-boards-in-england/>

⁵² The state of care in independent ambulance services. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.cqc.org.uk/sites/default/files/20190304%20The%20state%20of%20care%20in%20independent%20ambulance%20services%20FINAL.pdf>

⁵³ A review of our year April 2022 – March 2023. dostupné na internete (v angličtine):

https://www.neas.nhs.uk/application/files/6817/0628/7255/Review_of_the_year_2022-23.pdf

Podobne ako v prípade počtu ambulancií (staníc) ZZS majú niektoré regionálne NHS tieto údaje pomerne ľahko dohľadateľné na svojich webových stránkach, ale nie je to prípad všetkých NHS. Napríklad ročný prehľad North East Ambulance Service NHS Foundation Trust uvádza výšku ročných prevádzkových nákladov 208 miliónov libier (243 203 741,60 eur).

NHS	Počet sanitiek	Počet staníc	Ročné prevádzkové náklady v mil. £ ⁵⁴
North East Ambulance Service NHS Foundation Trust	611	55	208

3.15 Španielsko

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

Reguláciu ZZS si zabezpečuje **každé zo samosprávnych spoločenstiev** v rámci základného právneho rámca, ustanoveného štátom.

Záchranné zdravotné služby sú zahrnuté v [zákone 16/2003 z 28. mája o súdržnosti a kvalite národného zdravotného systému](#)⁵⁵. Zákon 16/2003 v paragrafe 15 konkrétne zmieňuje pohotovostnú službu v znení: „Pohotovostná starostlivosť sa poskytuje pacientom v prípadoch, keď si ich klinický stav vyžaduje okamžitú zdravotnú starostlivosť. Bude poskytovaná v zdravotníckych zariadeniach aj mimo nich, vrátane pacienta doma, 24 hodín denne, prostredníctvom lekárskej a ošetrovateľskej starostlivosti“.

Tieto ustanovenia sú ďalej rozpracované [Kráľovským výnosom 1030/2006 z 15. septembra](#), ktorým sa ustanovuje portfólio spoločných služieb národného zdravotného systému a postup jeho aktualizácie⁵⁶. V prílohe VI, ktorá ustanovuje portfólio spoločných služieb na poskytovanie neodkladnej starostlivosti, sa uvádza:

„Postup a organizačný model pre neodkladnú starostlivosť stanovia príslušné zdravotnícke správy tak, aby bol prístup k službe zabezpečený vo vhodnom čase a na vhodnom mieste s cieľom poskytnúť prispôbenú starostlivosť potrebám každého pacienta. Záchranná zdravotná starostlivosť je chápaná ako komplexná a nepretržitá starostlivosť poskytovaná primárnou a špecializovanou starostlivosťou a službami špeciálne určenými pre neodkladnú starostlivosť. Koordináciu rôznych strán zapojených do ZZS budú vykonávať prostredníctvom telefónnych čísel 112, 061 alebo iných telefónnych čísel, centrá, ktoré budú garantovať 24-hodinovú dostupnosť a koordináciu zdrojov dostupných pre tento typ starostlivosti“.

⁵⁴ Apríl 2022 – marec 2023

⁵⁵ Zákon č. 16/2003 z 28. mája o súdržnosti a kvalite národného zdravotného systému. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.boe.es/buscar/pdf/2003/BOE-A-2003-10715-consolidado.pdf>

⁵⁶ Kráľovský výnos č. 1030/2006 z 15. septembra, ktorým sa ustanovuje portfólio spoločných služieb národného zdravotného systému a postup jeho aktualizácie. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.boe.es/buscar/pdf/2006/BOE-A-2006-16212-consolidado.pdf>

V súlade s odsekom 2 prílohy VI sa stanovuje portfólio služieb zahrnuté do ZZS:

- činnosť **koordinačných centier pre ZZS**, ktoré prijímajú telefonické hovory na tiesňovú linku, riadia dopyt po lekárskej starostlivosti, priradujú najvhodnejší typ ZZS; poskytujú informácie a poradenstvo v oblasti ZZS. Všetky samosprávne obce majú vo svojom obvode koordinačné centrum prepojené s číslom 061, ktoré je síce integrované s tiesňovým telefónnym číslom 112, no z väčšej časti má autonómnu štruktúru, pokiaľ ide o riadenie a organizáciu centra.
- včasné a okamžité posúdenie pacientov s cieľom určiť riziká pre ich zdravie a život a v prípade potreby ich klasifikovať s cieľom uprednostniť nevyhnutnú zdravotnú starostlivosť;
- vykonávanie nevyhnutných diagnostických postupov a liečebno-terapeutických postupov s cieľom primerane reagovať na každú núdzovú zdravotnú situáciu;
- monitorovanie, pozorovanie a prehodnocovanie pacientov, ak si to ich situácia vyžaduje;
- zdravotná preprava po zemi, vzduchom alebo po mori, asistovaná alebo bez pomoci, ako si to vyžaduje klinická situácia pacientov, do zdravotného strediska, ktoré môže najlepšie riešiť núdzovú situáciu;
- informácie a rady pacientom alebo prípadne sprevádzajúcim osobám o poskytovanej starostlivosti a opatreniach, ktoré sa majú prijať na konci takejto starostlivosti, v súlade s platnou legislatívou.

Zatiaľ čo urgentnú nemocničnú starostlivosť riadi pohotovostné oddelenie každej nemocnice, urgentnú prednemocničnú starostlivosť riadi a koordinuje jeden riadiaci orgán, ktorý zvyčajne koná autonómne a má vlastné štruktúry.

Z právneho hľadiska boli v rámci samosprávnych spoločenstiev vytvorené rôzne organizácie na vykonávanie ZZS. Napr.: Andalúzia alebo Katalánsko vytvorili verejné spoločnosti na riešenie ZZS; Aragónsko, Illes Balears, Madrid alebo Murcia organizovali ZZS ako organické súčasti svojich regionálnych ministerstiev zdravotníctva (Consejerías de Sanidad); a Galícia vytvorila na tento účel verejnú nadáciu.

Na ilustráciu vyššie uvedenej štruktúry na regionálnej úrovni môžeme uviesť príklad samosprávneho spoločenstva Madridu (Comunidad de Madrid). Tento región má prijatý tzv. [Hlavný plán pre zdravotné záchranné služby a stav núdze](#)⁵⁷.

Súčasný model ZZS v Madride zahŕňa všetky zariadenia, ktoré poskytujú občanom tohto regiónu neodkladnú starostlivosť. Podľa hlavného plánu pre mimoriadne situácie v oblasti zdravia a naliehavé situácie v Madride tvoria prednemocničný ZZS v tomto regióne najmä mobilné zariadenia, orientované na starostlivosť o pacienta na mieste. Tieto zariadenia sa mobilizujú buď z iných zdrojov, alebo prostredníctvom volania na telefónne číslo zdravotnej pohotovosti vždy,

⁵⁷ Hlavný plán pre zdravotné záchranné služby a stav núdze. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.comunidad.madrid/hospital/summa112/nosotros/plan-director-urgencias-emergencias>

keď je to na základe vyhodnotenia situácie opísanej volajúcim uznané za potrebné. Kvôli viacerým premenným, ktoré môžu byť zahrnuté v prístupe k pacientovi a jeho potrebám, existuje veľké množstvo zdrojov a zariadení:

- núdzový zdravotnícky transport.
- mobilná JIS.
- rýchle zásahové vozidlo (RIV).
- jednotka domácej starostlivosti (HAU).
- vrtuľníky.
- ostatné.

Organizácia ZZS – profesionálna (zamestnanci) alebo dobrovoľná (dobrovoľníci, nie zamestnanci)

Pracovníci španielskej ZZS sú v rámci rozdielneho právneho postavenia regionálnych ministerstiev zdravotníctva stálymi verejnými zamestnancami. Samosprávne spoločenstvá však môžu v prípade potreby vyvinúť rôzne právne metódy na poskytovanie dočasných pracovníkov v systéme zdravotníctva.

Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné

Regionálne samosprávy (Comunidades Autónomas) povoľujú, kontrolujú a rozvíjajú ZZS. Národné ministerstvo zdravotníctva kontroluje a určuje služby, ktoré majú poskytovať regionálne samosprávy.

Kritéria na poverenie prevádzkovateľa ZZS, spôsob poverenia – zákonom, výberovým konaním, verejným obstarávaním, iným aktom poverenia a doba, na ktorú je udelené poverenie

Prevádzkovateľ ZZS – vlastný regionálny úrad nevyberá poskytovateľa ZZS, ale vypracuje princípy a pravidlá, ako sa musí ZZS na jeho území vykonávať. Neuplatňuje sa žiadne časové obdobie.

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

Náklady závisia od typu núdze a od regionálnej samosprávy, pod ktorú ZZS patrí.

Najaktuálnejšie údaje o nákladoch na zdravotnú starostlivosť boli zverejnené pre Osakidetza (baskický systém zdravotnej starostlivosti) a SERMAS (systém zdravotnej starostlivosti v Madride). Napríklad, naliehavá lekárska pomoc a preprava sanitkou v Baskicku by stála 945 eur na 100 km; 318 eur, ak pri preprave nie je potrebný lekár alebo zdravotná sestra; a 519 eur, ak je potrebná ambulancia so sestrou. V prípade potreby prevozu vrtuľníkom by sa náklady vyšplhali až na 7933 eur.

V Madride by urgentná preprava sanitkou stála 353 eur v mestských oblastiach, 705 eur, ak by sa núdzová situácia stala na letisku, a 353 eur plus 1 euro za kilometer, ak sa núdzová situácia stane mimo mestských oblastí. Ak by sanitka okrem urgentného prevozu potrebovala aj lekársku pomoc,

náklady by sa vyšplhali na 882 eur plus 840 za ďalšiu hodinu. Ak by bol potrebný vrtuľník, stálo by to 7200 eur plus 6821 za ďalšiu hodinu.

Všetky tieto zásahy sú vo všeobecnosti financované sociálnym poistením a pre španielskych občanov, ktorí sa ocitli v núdzovej situácii, neznamenajú žiadne náklady.

3.16 Švajčiarsko

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

Vo Švajčiarsku je zdravotná starostlivosť vrátane ZZS v kompetencii jednotlivých kantónov. Každá z týchto oblastí je regulovaná kantónskymi zákonmi a nariadeniami. Vo Švajčiarsku existuje 26 rôznych regionálnych nariadení o ZZS; existuje však aj spolupráca a koordinácia na politickej a odbornej úrovni.

Každý kantón má jedno alebo viac centier ZZS, kde sa núdzové volania prijímajú prostredníctvom čísla 144. Tieto centrá fungujú v súlade so služobným mandátom určeným kantónom. V závislosti od kantónu sú centrá riadené nemocnicou, kantónskym orgánom, mestom alebo súkromným poskytovateľom služieb. Tamojší odborný personál (vyškolení lekári ZZS alebo záchranári) prijíma núdzové volania, radí v otázkach urgentnej medicíny a rozhoduje o nevyhnutných zásahových opatreniach, napr. odoslanie pohotovostného lekára na príslušnú adresu. Ak je nutný transport, stredisko alarmuje príslušnú záchrannú službu (sanitku, vrtuľník alebo lietadlo).

Pri záchranných akciách poskytujú prvú pomoc záchranári, niekedy aj spolu s lekármi. Často sú podporovaní asistentmi prepravy, ktorí absolvovali príslušný kurz.

Organizácia ZZS – profesionálna (zamestnanci) alebo dobrovoľná (dobrovoľníci, nie zamestnanci)

Bulletin Swiss Health Observatory (s. 5)⁵⁸ uvádza, že na jeseň 2016 pracovalo vo švajčiarskej záchrannéj zdravotnej službe 3 700 ľudí, z toho 2 500 záchranárov, 430 technikov sanitiek a 350 pomocných dopravných pracovníkov. Všetci títo ľudia sú stálymi zamestnancami. Okrem profesionálnych záchranných služieb existujú aj záchranné spoločnosti (napríklad na jazerách), kde ide o dobrovoľných plavčíkov, ktorí poskytujú len prvú pomoc.

Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné

V závislosti od kantónu sú centrá ZZS riadené nemocnicou, kantónskym orgánom, mestom alebo súkromným poskytovateľom služieb. Vo Švajčiarsku je o niečo menej ako 100 záchranných služieb (stav 2016). Približne polovicu všetkých záchranných služieb prevádzkuje nemocnica, zvyšok kantóny a obce, súkromné spoločnosti alebo združenia.

⁵⁸ Rettungsdienste in der Schweiz (2017). Dostupné na internete (v nemčine): https://www.obsan.admin.ch/sites/default/files/obsan_bulletin_2017-01_d.pdf

Prevádzkovatelia ZZS (2016)

	Verejní	Súkromní
Nemocnice	23	11
Kantóny alebo spoločenstvá	13	1
Iní	6	17
Celkom	42	29
Neznámi/bez odpovede	22	

Zdroj: Rettungsdienste in der Schweiz:

https://www.obsan.admin.ch/sites/default/files/obsan_bulletin_2017-01_d.pdf

Kritéria na poverenie prevádzkovateľa ZZS, spôsob poverenia – zákonom, výberovým konaním, verejným obstarávaním, iným aktom poverenia a doba, na ktorú je udelené poverenie

Kantóny (federatívne štáty Švajčiarska) sú výhradne zodpovedné za povoľovanie ZZS. Presný autorizačný orgán a kritériá sa v jednotlivých kantónoch líšia.

Náklady na prevádzku ZZS v štáte za ukončený rok (2023, príp. 2022)

ZZS sú súčasťou benefitov, plynúcich z povinného zdravotného poistenia. Tieto služby sú financované poisťovňami, kantónmi a pacientmi (ktorí platia poistné na zdravotné poistenie a nízke doplatky). Záchranné operácie a náklady na dopravu sú čiastočne financované z darov (letecká záchrana) a zo zdravotných poisťovní, kantónov a pacientov, aj keď finančný príspevok pacientov je tu o niečo vyšší.

Vzhľadom na zložitosť a federálnu organizáciu systému švajčiarskej ZZS nie sú k dispozícii údaje o celkových nákladoch na prevádzku ZZS.

3.17 Švédsko

Organizácia a zabezpečenie ZZS – štátna organizácia, nezisková organizácia, súkromná obchodná spoločnosť, iná entita, kombinácia viacerých entít (počet jednotlivých entít)

Švédsky zdravotnícky systém je decentralizovaný a zdravotná a lekárska starostlivosť je v prvom rade **zodpovednosťou regiónov**. Každý kraj, miestny úrad alebo obec je zodpovedný za riadenie vlastných zdrojov zdravotnej starostlivosti. V dôsledku toho sa typ dostupných zdravotníckych služieb môže líšiť. Právo organizovať svoju činnosť okrem iného znamená, že regióny si môžu vybrať, či budú zdravotnú starostlivosť zabezpečovať samy, alebo si na určité činnosti zaobstarajú iných – predovšetkým súkromných – poskytovateľov starostlivosti. Regióny majú nezávislé právomoci v oblasti miestnych daní. Okrem daní sú aktivity v oblasti zdravotnej starostlivosti financované aj z poplatkov pacientov a do istej miery aj zo štátnych grantov.

Špecializovaná legislatíva, ako napríklad [zákon o zdraví a zdravotných službách \(2017:39\)](#)⁵⁹, obsahuje všeobecné princípy platné pre všetku poskytovanú zdravotnú starostlivosť a upravuje aj organizáciu zdravotnej starostlivosti.

Regióny sú podľa zákona zodpovedné aj za to, aby bola zriadená príslušná organizácia na prepravu osôb, ktorých zdravotný stav si vyžaduje prepravu do zdravotníckych zariadení alebo k lekárovi špeciálne vybaveným dopravným prostriedkom. V súlade s vyššie uvedeným je prednemocničná zdravotná starostlivosť a zdravotná preprava prirodzenou súčasťou zodpovednosti regiónov a je potrebné ich plánovať, riadiť a sledovať. Ustanovenia zákona o zdraví a zdravotníckych službách sú okrem iného doplnené nariadeniami Národnej rady pre zdravie a sociálnu starostlivosť o záchranné zdravotnej službe atď. (SOSFS 2009:10)⁶⁰, podľa ktorých má každý kraj vypracovať plán ZZS v rámci svojej geografickej oblasti, bez ohľadu na to, či sa poskytuje na zemi, vo vode alebo vo vzduchu.

Najväčšiu skupinu personálu v rámci ZZS tvoria sestry so špecializačným vzdelaním v prednemocničnej urgentnej medicíne. Ďalšou bežnou kategóriou sú technici urgentnej medicíny, ktorí majú kratší lekárske výcvik. Je tam aj menší počet lekárov. Existujú špeciálne ambulancie, ktoré sú vybavené na špecifické druhy ZZS, napríklad ambulancie intenzívnej starostlivosti, ktoré slúžia predovšetkým na sekundárny transport ťažko chorých pacientov medzi zdravotníckymi zariadeniami.

Záchranné zdravotné centrá (14) prijímajú hovory na národnom tiesňovom čísle 112. Tieto centrá koordinujú pridelenie ambulancií pre celé Švédsko, okrem troch okresných rád, ktoré fungujú oddelene. Operátori absolvujú lekárske školenie. Súčasné národné predpisy pre ZZS predovšetkým upravujú, že každý regionálny úrad musí zriadiť dispečing a plánovať záchranné služby. Nariadením je tiež upravené, aké druhy zásahov možno vykonávať v sanitke.

[Inšpektorát zdravotnej a sociálnej starostlivosti \(IVO\)](#)⁶¹ je štátny orgán, ktorý okrem iného zodpovedá za dohľad nad službami zdravotnej starostlivosti, vrátane ZZS.

Poverovanie prevádzkovateľa ZZS jej prevádzkovaním – štát, orgán verejnej moci, regionálna samospráva, iné

Ambulancie ZZS sú vo väčšine z 21 regiónov prevádzkované ako interná prevádzka. V roku 2021 boli súkromní poskytovatelia na základe zmluvy v šiestich krajoch. V dvoch z nich prevádzkoval ambulancie výlučne súkromný prevádzkovateľ. Keď si kraj objednáva službu od súkromného poskytovateľa ZZS, vychádza z modelu, kde zdravotnú starostlivosť financuje kraj, ale vykonáva ju súkromný poskytovateľ.

⁵⁹ Zákon o zdraví a zdravotných službách (2017:39). Dostupné na internete (vo švédčine): https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/halso--och-sjukvardslag_sfs-2017-30/

⁶⁰ Ambulanssjukvård m.m. Dostupné na internete (vo švédčine): <https://lagen.nu/sosfs/2009:10>

⁶¹ Inšpektorát zdravotnej a sociálnej starostlivosti (IVO). Dostupné na internete (vo švédčine): <https://www.ivo.se/other-languages/about-ivo/>

Počet staníc ZZS, respektíve bodov, resp. posádok ZZS v štáte

V prevádzke je cca. 820 sanitných vozidiel, 9 vrtuľníkov a 5 lietadiel (na zdravotnícke transporty na dlhé vzdialenosti). Niektoré regióny majú prístup k 5 vyhľadávacím a záchranným (SAR) vrtuľníkom (pod správou Švédskej námornej správy).⁶²

V ambulanciách ZZS bolo v roku 2021 zamestnaných približne 4 200 pracovníkov, ktorých zamestnávali kraje.

⁶² Nordické záchranné zdravotné služby (2017). C. d.

4. Štúdia Ambulancezorg Nederland (AZN)⁶³ Ambulance care in Europe (2015)⁶⁴

V roku 2010 AZN zaslala podrobný dotazník o organizácii záchranej zdravotnej služby zainteresovaným stranám v ZZS (AZN, 2010). Okrem Holandska sa tejto štúdie zúčastnilo deväť štátov: Rakúsko, Bulharsko, Spojené kráľovstvo, Estónsko, Fínsko, Taliansko, Litva, Poľsko a Turecko. Dotazník sa týkal systému financovania a legislatívy ZZS, dostupnosti ZZS, organizácie, spolupráce s inými odborníkmi, vnútroštátnych usmernení a protokolov.

Výsledky štúdie

1. Úroveň organizácie ZZS

Table 3.1 Organization of ambulance care

Country	Organization of ambulance care			
	Locally	Regionally	Nationwide	Other
Belgium	no	yes	yes	no
Croatia	yes	no	no	no
Czech Republic	no	yes	yes	no
Estonia	no	yes	no	no
Germany	no	yes	yes	no
Hungary	no	no	yes	no
Ireland	no	no	yes	yes
Latvia	no	no	yes	no
Lithuania	yes	no	no	no
The Netherlands	no	yes	yes	no
Norway	yes	yes	no	no
Spain	no	yes	no	no
Turkey	yes	no	yes	no
United Kingdom	no	yes	no	yes

2. Verejné alebo súkromné

Vo väčšine štátov (8) poskytujú služby verejné aj súkromné záchranné služby. V štyroch krajinách je organizácia ambulancií ZZS úplne verejná (Chorvátsko, Česká republika, Lotyšsko, Spojené kráľovstvo). V Írsku, okrem verejných a súkromných, existujú aj dobrovoľné záchranné služby. V Litve a v Nórsku existuje niekoľko súkromných ZZS.

Väčšina ambulancií ZZS v rôznych štátoch sú nezávislé organizácie. Záchranné služby v Belgicku a Nemecku a v Dubline (Írsko) sú súčasťou hasičského zboru, prípadne v Belgicku môžu tvoriť organizačnú zložku nemocníc, takisto ako v Estónsku a Nórsku. V Litve niektoré ambulancie ZZS môžu byť súčasťou centier primárnej zdravotnej starostlivosti.

⁶³ Ambulancezorg Nederland (AZN) je národná sektorová organizácia pre ZZS v Holandsku, ktorá ponúka podporu regionálnym sanitným službám (RAV) v Holandsku.

⁶⁴ Ambulance care in Europe, NIVEL 2015. Dostupné na internete (v angličtine): https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/Rapport_ambulance_care_europe.pdf

3. Núdzové a iné ako núdzové transporty

Vo všetkých zúčastnených štátoch sa rozlišuje medzi núdzovým a nenúdzovým transportom, okrem Chorvátska a Holandska. Pre niektoré krajiny núdzové a nenúdzové služby poskytujú rôzne organizácie, napr. transport núdzových stavov v Belgicku je organizovaný na federálnej úrovni, zatiaľ čo nenúdzové prepravy sú organizované na regionálnej úrovni. Nenúdzové služby môžu poskytovať aj súkromné organizácie, ako napr. v Českej republike alebo komerčnými poskytovateľmi, ako je to v prípade Maďarska či Spojeného kráľovstva.

4. Financovanie

Ambulantné ZZS sú financované z verejných peňazí, väčšinou cez zdravotné poistenie (Belgicko; Chorvátsko; Česká republika; Nemecko; Írsko; Litva; Holandsko; Turecko; Spojené kráľovstvo) a niekedy prostredníctvom verejných dotácií (Belgicko a Írsko). Ďalej ambulantné ZZS v Belgicku, Nemecku a Turecku využívajú aj súkromné peniaze. Celkový rozpočet (2014) krajín pre ZZS sa pohybuje medzi 25 miliónmi (Belgicko) a 5 mld. (Nórsko). Niektoré rozpočty sa týkajú výlučne ZZS v prípade núdzových situácií, zatiaľ čo iné rozpočty sú vyčlenené na ambulantnú ZZS v prípade núdzovej aj inej ako núdzovej sanitnej prepravy.

Table 3.4 National financial budget for ambulance care

	Budget for ambulance care (2014) (EUR)		Population (2014)
	Total	Per inhabitant	
Belgium	25,000,000	2.4	10,449,361
Croatia	-		
Czech Republic	-		
Estonia	36,000,000*	28.6	1,257,921
Germany	-		
Hungary	100,000,000*	10.1	9,919,128
Ireland	-		
Latvia	48,000,000	22.1	2,165,165
Lithuania	44,000,000	12.6	3,505,738
The Netherlands	500,000,000	29.7	16,829,289
Norway	5,000,000,000	971.3	5,147,792
Spain	-		
Turkey	-		
United Kingdom	2,780,000,000*	43.6	63,742,977

* Numbers are estimated values

5. Počet a typ vozidiel sanitnej dopravy

Vo všetkých zúčastnených štátoch využívajú ZZS sanitky na pokročilú podporu života (ALS) a ambulancie základnej podpory života (BLS), okrem Chorvátska a Spojeného kráľovstva, kde nemajú ambulancie BLS. Okrem toho v Belgicku, Českej republike, Estónsku, Nemecku, Maďarsku, Írsku, Lotyšsku, Holandsku, Nórsku, Turecku a Spojenom kráľovstve poskytujú služby ZZS aj mobilné ambulancie JIS. V Belgicku, Nemecku, Maďarsku, Írsku, Lotyšsku, Litve, Holandsku, Nórsku, Španielsku, Turecku a v Spojenom kráľovstve využívajú ZZS aj pohotovostné sanitky (prepravné sanitky). Okrem toho sa používajú aj záchranné vrtuľníky. Nórsko používa aj lode, lietadlá a bicykle. Holandsko využíva aj bicykle a člny.

Table 3.7 Number and type of ambulance transport vehicles

	MICU*	ALS*	BLS [§]	Transport ambulance	Other
Belgium	yes	yes	yes	yes	helicopter
Croatia	no	yes	no	no	-
Czech Republic	142	86	369	no	no
Estonia	6	13	76	no	no
Germany	yes	yes	yes	yes	helicopter
Hungary	2	180	550	yes	-
Ireland	yes	-	yes	yes	no
Latvia	3	26	yes	yes	-
Lithuania	no	yes	yes	yes	no
The Netherlands	8	744	yes	yes	motor cycle; bicycle; boat
Norway	yes	yes	yes	yes	helicopter; boat; airplane; bicycle
Spain	no	yes	yes	yes	no
Turkey	yes	yes	-	yes	no
United Kingdom	yes	yes	no	yes	no

* MICU: Mobile Intensive Care Unit ambulance

* ALS: Advanced Life Support ambulance

§ BLS: Basic Life Support ambulance

6. Personál ambulancie ZZS

Vo väčšine krajín sa núdzové tímy ambulancie ZZS okrem vodiča sanitky skladajú z lekára, zdravotnej sestry alebo asistenta. Tímy nenúdzovej zdravotnej starostlivosti pozostávajú vo väčšine krajín z jednej alebo dvoch sestier, pohotovostných zdravotných technikov alebo asistentov sprevádzaných vodičom sanitky. Lekári nie sú súčasťou personálu ambulancií v inej ako núdzovej ambulancii. V štyroch z odpovedajúcich krajín: Estónsko, Nemecko, Holandsko a Nórsko existujú špecifické národné predpisy pre personál ambulancie.

7. Lekárske dispečerské centrum

V Českej republike a Španielsku fungujú zdravotnícke dispečingy samostatne. V Chorvátsku, Nemecku, Maďarsku, Írsku, Lotyšsku, Litve, Holandsku, Turecku a Spojenom kráľovstve sú súčasťou ZZS. V Nemecku a Írsku môžu byť súčasťou hasičského zboru. V Nórsku sú zdravotnícke dispečingy súčasťou nemocníc.

Školenie a vzdelávanie personálu v dispečingových centrách sa v jednotlivých krajinách líši. V Českej republike, Estónsku a Írsku kompletný personál tvoria operátori telefonickkej linky a/alebo dispečeri. Lekári sú súčasťou personálu v Nórsku a Turecku. V iných krajinách je personál zmiešaný – príjemcovia hovorov, dispečeri, zdravotné sestry a vyškolení zdravotnícki pracovníci.

Školenie a vzdelávanie personálu v dispečingových centrách sa v jednotlivých štátoch odlišuje.

5. Záver

Predmetom porovnania boli viaceré aspekty fungovania záchrannej zdravotnej služby v jednotlivých európskych štátoch. Porovnávacie kritéria boli definované na základe požiadavky a analyzujú niektoré špecifické aspekty fungovania ZZS. Odpovede jednotlivých štátov na naše otázky boli v mnohých prípadoch všeobecnejšie a nie vždy reflektovali nami zadané otázky, a preto sme sa pokúsili z odpovedí vygenerovať určité porovnateľné aspekty fungovania ZZS.

Nasledujúce dáta (aj číselné údaje) pochádzajú najmä z odpovedí jednotlivých štátov v rámci požiadaviek ECPRD, pričom sú doplnené ďalšími internetovými zdrojmi (citovanými v texte štúdie a uvedenými v sumári zdrojov).

1. Právna úprava fungovania ZZS

Niekoľko porovnávaných štátov má prijatý špecifický zákon, upravujúci ZZS, napr. Belgicko, Česká republika, Holandsko, Poľsko a Slovenská republika. Niektoré iné štáty majú tieto služby všeobecne upravené zdravotníckou legislatívou a prípadne majú prijatú vyhlášku (nariadenie), upravujúce fungovanie ZZS, napríklad Fínsko, Chorvátsko, Maďarsko, Nórsko, Španielsko, Švédsko. Vo federatívne usporiadaných štátoch majú jednotlivé spolkové krajiny vlastnú právnu úpravu ZZS – napr. Nemecko, Rakúsko, Švajčiarsko.

2. Organizácia a riadenie ZZS

Vo väčšine nami sledovaných štátov je organizácia a zabezpečenie ZZS v kompetencii regiónov (krajov, provincií, zdravotných regiónov atď.): Česká republika, Dánsko, Fínsko, Holandsko, Nemecko, Nórsko, Poľsko, Rakúsko, Spojené kráľovstvo, Španielsko, Švajčiarsko a Švédsko. Aj keď hlavná zodpovednosť za organizovanie a fungovanie ZZS je na regiónoch, štát si väčšinou zachováva úlohu pri riadení, kontrole a vydávaní celoštátne platných metodických usmernení ohľadom ZZS.

V niektorých štátoch je ZZS riadená štátom prostredníctvom štátom vytvorenej organizácie na tieto účely, napríklad Grécko, Chorvátsko, Maďarsko, Poľsko, Portugalsko, Španielsko a Švédsko.

Niektoré štáty uviedli, že zabezpečenie fungovania a organizácia ZZS je úplne, alebo sčasti v kompetencii nemocníc – Nórsko, Slovinsko, Švédsko.

3. Prevádzkovateľ ZZS

Vo všetkých sledovaných štátoch sa prednemocničná ZZS skladá z dvoch základných súčastí – dispečerských centier, ktoré prijímajú hovory, klasifikujú ich podľa urgencyie a rozhodujú o vyslaní príslušného typu ambulancie ZZS a samotných ambulancií ZZS (sanitiek), ktoré sa väčšinou ešte delia podľa typu vybavenia a podpory, ktorú poskytujú (ALS – advanced life support, BLS – basic life support atď.) Osobitnú kategóriu predstavuje vrtuľníková a letecká ZZS.

Prevádzkovateľom ZZS môžu byť podľa odpovedí štátov tieto subjekty:

- príspevková organizácia štátu (respektíve regiónu) – väčšina sledovaných štátov
- súkromná organizácia na základe zmluvy s poverovateľom – napr. Dánsko, Fínsko, Holandsko, Nórsko, Rakúsko, Španielsko

- nezisková organizácia – napr. Belgicko, Rakúsko
- hasičský záchranný zbor – napr. Belgicko, Dánsko
- nemocnica – napr. Belgicko, Nórsko, Švajčiarsko
- kombinácia vyššie uvedených možností – väčšina sledovaných štátov

Poľsko uviedlo, že organizáciu ZZS majú na starosti jednotlivé mestské a vidiecke obvody, ktoré ju môžu zabezpečovať buď sami, alebo prostredníctvom zmluvy s prevádzkovateľom. Týmto prevádzkovateľom však môže byť len subjekt s aspoň väčšinovým podielom štátu alebo miestnej samosprávy.

4. Kritériá na prevádzkovateľa ZZS

Málo štátov odpovedalo na otázku, týkajúcu sa kritérií na prevádzkovateľa ZZS. Navyše, viaceré štáty, ktoré majú zodpovednosť za ZZS na regiónoch, majú tieto otázky v kompetencii samotných regiónov. Na základe niekoľkých odpovedí, však môžeme zovšeobecniť, že sa jedná väčšinou o takéto kritériá:

- materiálno-technické zabezpečenie uchádzača
- finančné zabezpečenie uchádzača
- personálne zabezpečenie uchádzača
- dôveryhodnosť uchádzača
- projekt stratégie a rozvoja
- určenie medicínskeho zástupcu uchádzača

5. Spôsob výberu prevádzkovateľa ZZS

Ani na túto otázku sme nedostali veľa odpovedí od sledovaných štátov, avšak väčšina z tých, ktoré odpovedali uviedla, že sa jedná o výberové konanie – Dánsko, Holandsko, Poľsko, Portugalsko, Slovenská republika. V prípade Českej republiky je to dohoda uzatvorená s príslušným samosprávnym krajom. Nemecko uviedlo, že prevádzkovaním ZZS sú poverené jednotlivé mestské, či vidiecke obvody a v prípade, že túto službu nechcú prevádzkovať sami, tak vyhlásia verejnú súťaž na jej prevádzkovateľa.

6. Obdobie, na ktoré sa vydáva povolenie prevádzkovateľovi ZZS

Na túto otázku sme zistili odpoveď iba od niekoľkých štátov – Holandsko uviedlo, že je to štvorročné obdobie, Nemecko 5 ročné obdobie (v prípade vyhlásenia verejnej súťaže). V Nórsku sa zmluvné obdobie môže pri rôznych službách líšiť. V prípade leteckých záchranárov boli zmluvy s prevádzkovateľmi často na 6 rokov plus opcie na ďalšie 2 až 5 rokov.

7. Počet centier, ambulancií, staníc ZZS

Pri tejto otázke sa vyskytujú určité terminologické nejasnosti ohľadom termínov ako centrá ZZS (núdzové centrá), stanice ZZS, pobočky ZZS, posádky ZZS, ambulancie ZZS, výjazdové základne ZZS a pod., ktoré nepoužívajú jednotlivé sledované štáty rovnako. Okrem toho, jednotlivé štáty uvádzali rôzne údaje ohľadom počtu zložiek ZZS, ktoré boli nie vždy porovnateľné. Napriek tomu sme sa snažili v nasledujúcich tabuľkách porovnať jednotlivé zložky ZZS v rôznych štátoch.

Núdzové centrá ZZS

Štát	Počet
Belgicko	10
Dánsko	5
Fínsko	6
Nemecko	52
Nórsko	16
Poľsko	23
Slovinsko	54
Švédsko	14

Regionálne pobočky ZZS

Štát	Počet
Česká republika	14
Dánsko	5
Fínsko	21
Grécko	12
Holandsko	15
Maďarsko	7
Nórsko	4
Spojené kráľovstvo	10

Výjazdové základne ZZS

Štát	Počet
Česká republika	320
Holandsko	240
Maďarsko	256
Nemecko	571
Poľsko	225

Poskytovatelia ZZS

Štát	Počet
Belgicko	106
Dánsko	
Fínsko	
Nemecko	
Nórsko	18
Slovenská republika	14
Švajčiarsko	96

Ambulancie ZZS (sanitky rôznych kategórií)

Štát	Počet
Belgicko	393
Česká republika	653
Dánsko	319
Holandsko	940
Maďarsko	788
Nemecko	1591
Nórsko	527
Portugalsko	672
Švédsko	820
Slovenská republika	328

Vrtuľníková a letecká ZZS

Štát	Počet
Belgicko	2
Česká republika	9
Dánsko	3
Fínsko	6
Holandsko	4
Maďarsko	7
Nemecko	7+3
Nórsko	9+13
Portugalsko	4
Švédsko	9+5
Slovenská republika	7

8. Spôsob financovania ZZS

Na základe získaných informácií sme identifikovali nasledujúce zdroje financovania ZZS v jednotlivých štátoch:

- štátny rozpočet (respektíve rozpočty regiónov) – väčšina sledovaných štátov
- zdravotné poistenie – väčšina sledovaných štátov
- príspevok pacientov – napr. Belgicko, Fínsko, Rakúsko, Švajčiarsko a Švédsko
- kombinácia zdrojov – väčšina sledovaných štátov

9. Náklady na ZZS

Porovnanie nákladov na ZZS je taktiež veľmi zložitá a nie veľmi preukazná. Jednak väčšina štátov tento údaj – celkové ročné náklady na ZZS neuviedla a aj v prípade štátov, ktoré ho uviedli, sa dajú predpokladať rozdiely v metodike a položkách, ktoré boli do tohto údaja započítané. Preto sú nasledujúce čísla len orientačné.

Ročné náklady na ZZS v r. 2022 (2023)

Štát	Rok	Ročné náklady v mil. eur
Česká republika	2023	181
Holandsko	2022	785
Maďarsko	2023	1555,7
Nemecko	2022	1559,2
Nórsko	2022	726
Poľsko	2023	887
Portugalsko	2022	65
Rakúsko – Viedeň	2022	483
Slovenská republika	2023	219

6. Použité zdroje

1. European Emergency Data Project. Dostupné na internete (v angličtine): https://ec.europa.eu/health/ph_projects/2002/monitoring/fp_monitoring_2002_frep_07_en.pdf
2. Organisation of emergency medical services. Požiadavka ECPRD č. 5093 (jún 2022), uzavretá databáza
3. Organisation and functioning of the prehospital emergency medical service (EMS). Požiadavka ECPRD č. 5782, uzavretá databáza
4. Operačné stredisko ZZS SR. Dostupné na internete: <https://155.sk/ako-funguje-zzs/>
5. Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovuje percento určené pre jednotlivé typy zdravotnej starostlivosti a minimálna celková suma z celkovej sumy výdavkov určenej na zdravotnú starostlivosť v rozpočte pre jednotlivé zdravotné poisťovne na rok 2023. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2023/100/20230330>
6. Výročná správa OS ZZS SR za rok 2022. Dostupné na internete: https://155.sk/subory/dokumenty/vyrocne_spravy/Vyrocna_sprava_OSZZSSR_2022.pdf
7. The Federal Public Service (FPS) Health, Food Chain Safety and Environment. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.health.belgium.be/en/about-fps>
8. Emergency medical and psychosocial services. Dostupné na internete (v angličtine): https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/blikvang_er_gezondheidszorg_dh_en_v9.pdf
9. Zákon č. 374/2011 Sb. o zdravotníckej záchrannej službe. Dostupné na internete (v češtine): <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>
10. Zákon č. 372/2011 Zb. o zdravotných službách a podmienkach ich poskytovania (zákon o zdravotných službách). Dostupné na internete (v češtine): <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>
11. Vybrané ukazovatele ZZS za rok 2023. Dostupné na internete (v češtine): <https://www.azzs.cz/data/web/dokumenty/Vybran%C3%A9%20ukazatele%20ZZS/Vybran-ukazatele-ZZS-R-za-rok-2023.pdf>
12. Systém zdravotnej záchrannej služby v Českej republike. Dostupné na internete (v češtine): <https://zachrannasluzba.cz/system-zzs-v-cr/>
13. Nordické záchranné zdravotné služby (2017). Dostupné na internete (v angličtine): https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/the-nordic-emergency-medical-services/The%20Nordic%20Emergency%20Medical%20Services%20Benchmarking%20Report%202014-2018.pdf/_attachment/inline/097cb5f2-151e-4871-9d34-4bcab8585296:8408855faaae8e9ac82375c4dcdbade98ac5a3c3/The%20Nordic%20Emergency%20Medical%20Services%20Benchmarking%20Report%202014-2018.pdf
14. Národný úrad pre dohľad nad blahom a zdravím (Valvira). Dostupné na internete (v angličtine): <https://valvira.fi/en/frontpage>
15. Zákon o záchrannej zdravotnej službe. Dostupné na internete (v holandčine): <https://wetten.overheid.nl/BWBR0043925/2021-01-01>
16. Ambulance care in Europe (2015). Dostupné na internete (v angličtine): https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/Rapport_ambulance_care_europe.pdf

17. The Health and Youth Care Inspectorate (IGJ). Dostupné na internete (v angličtine): <https://english.igi.nl/>
18. Ambulance care sector overview. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.ambulanceorg.nl/en/ambulance-care-sector-overview/facts-figures-2022>
19. Zákon o zdraví č. CLIV z roku 1997. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/1997-154-00-00>
20. Vyhláška č. 60/2003 (X. 20.) ESZCSM o minimálnych odborných podmienkach na poskytovanie zdravotných služieb. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/2003-60-20-0M>
21. Vyhláška ESZCSM č. 47/2004 (11. mája 2004) o niektorých organizačných aspektoch kontinuity zdravotnej starostlivosti. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/2004-47-20-0M>
22. Nariadenie č. 52/2006 (28. 12. 2006) EÜM o niektorých zdravotných službách, ktoré patria do rozsahu neodkladnej zdravotnej starostlivosti. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/2006-52-20-0B>
23. Nariadenie vlády 322/2006 (XII. 23.) o národnej záchrannej službe. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/2006-322-20-22>
24. Maďarská národná záchranná služba. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://www.mentok.hu/en/about-us/>
25. Maďarská nadácia na záchranu predčasne narodených a novorodencov. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://koraszulottmento.hu/>
26. Charitatívnej službe Rádu maltézskeho rádu. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://www.maltai.hu/tevekenysegi/tevekenysegi/20>
27. Národná záchranná služba. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://www.mentok.hu/kozerdeku-adatok/3-gazdalkodasi-adatok/3-2-koltsegi-tervezesek-beszamolok/3-2-1-eves-koltsegi-tervezesek/>
28. Zákon č. 24/06/2011 o obecnom zdravotníctve a starostlivosti. Dostupné na internete (v angličtine): <https://app.uio.no/ub/ujur/oversatte-lover/data/lov-20110624-030-eng.pdf>
29. Lov om spesialisthelsetjenesten m.m. (spesialisthelsetjenesteloven). Dostupné na internete (v nórčine): <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-61>
30. Norwegian Directorate of Health. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.helsedirektoratet.no/english/about-the-norwegian-directorate-of-health>
31. Description of the prehospital emergency healthcare system in Norway. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC10701116/>
32. Národná schéma poistenia NIS. Dostupné na internete (v nórčine): <https://www.skatteetaten.no/en/rates/national-insurance-contributions/>
33. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym. Dostupné na internete (v poľštine): <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20190000993>
34. Systém podpory velenia Zdravotnej záchrannej služby (SWD PRM). Dostupné na internete (v poľštine): <https://www.gov.pl/web/zdrowie/system-wspomagania-dowodzenia-panstwowego-ratownictwa-medycznego-swd-prm->

35. Zákon č. 113/2011 z 29. novembra 2011 o prístupe používateľov k výhodám národnej zdravotnej služby s ohľadom na režim používateľských poplatkov a uplatňovanie režimov osobitných výhod. Dostupné na internete (v portugálčine):
<https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-lei/2011-67047307>
36. Nariadenie číslo 5561/2014, z 23. apríla. Dostupné na internete (v portugálčine):
<https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/despacho/5561-2014-25696609>
37. Nariadenie č. 158/2012. Dostupné na internete (v portugálčine):
<https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/portaria/158-2012-551999>
38. Nariadenie číslo 5561/2014, z 23. apríla. Dostupné na internete (v portugálčine):
<https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/despacho/5561-2014-25696609>
39. Gesamte Rechtsvorschrift für Wiener Rettungs- und Krankentransportgesetz. Dostupné na internete (v nemčine):
<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrW&Gesetzesnummer=20000306>
40. Gesamte Rechtsvorschrift für Sanitättergesetz. Dostupné na internete (v nemčine):
<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20001744>
41. Zákon o zdravotných službách. Dostupné na internete (v slovinčine): <https://pisrs.si/iskanje>
42. Zásady zdravotnej záchranej služby. Dostupné na internete (v slovinčine):
<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV11992>
43. The Association of Ambulance Chief Executives (AACE). Dostupné na internete (v angličtine):
<https://aace.org.uk/uk-ambulance-service/>
44. Asociácia vedúcich pracovníkov ambulancií (AACE). Dostupné na internete (v angličtine):
<https://aace.org.uk/>
45. Národné riaditeľstvo pre záchrannú zdravotnú starostlivosť EEC. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.england.nhs.uk/urgent-emergency-care/about-uec/#:~:text=National%20Elective%20and%20Emergency%20Care%20Directorate>
46. Integrated care boards in England. Dostupné na internete (v angličtine):
<https://www.england.nhs.uk/publication/integrated-care-boards-in-england/>
47. The state of care in independent ambulance services. Dostupné na internete (v angličtine):
<https://www.cqc.org.uk/sites/default/files/20190304%20The%20state%20of%20care%20in%20independent%20ambulance%20services%20FINAL.pdf>
48. A review of our year April 2022 – March 2023. dostupné na internete (v angličtine):
https://www.neas.nhs.uk/application/files/6817/0628/7255/Review_of_the_year_2022-23.pdf
49. Zákon č. 16/2003 z 28. mája o súdržnosti a kvalite národného zdravotného systému. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.boe.es/buscar/pdf/2003/BOE-A-2003-10715-consolidado.pdf>
50. Kráľovský výnos č. 1030/2006 z 15. septembra, ktorým sa ustanovuje portfólio spoločných služieb národného zdravotného systému a postup jeho aktualizácie. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.boe.es/buscar/pdf/2006/BOE-A-2006-16212-consolidado.pdf>
51. Hlavný plán pre zdravotné záchranné služby a stav núdze. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.comunidad.madrid/hospital/summa112/nosotros/plan-director-urgencias-emergencias>
52. Rettungsdienste in der Schweiz (2017). Dostupné na internete (v nemčine):
https://www.obsan.admin.ch/sites/default/files/obsan_bulletin_2017-01_d.pdf

53. Zákon o zdraví a zdravotných službách (2017:39). Dostupné na internete (vo švédčine):
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/halso--och-sjukvardslag_sfs-2017-30/
54. Inšpektorát zdravotnej a sociálnej starostlivosti (IVO). Dostupné na internete (vo švédčine):
<https://www.ivo.se/other-languages/about-ivo/>

Všetky zdroje sú aktuálne k dňu zverejnenia materiálu

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:
[https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/
materialy/pm](https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm)

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
pi@nrsr.sk
www.nrsr.sk

